

Uredništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Uredništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za Ljubljansko pokrajino od pokrajinskega
glavnega urada št. 17.749, za ostale kraje
Italije Servizi Cont. Cont. Post. No 11-3118
IZKUPNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
Italije in tujinozastopstvo
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Leto XXIII. št. 122
Narodna nova mesečna št. 18-
in tujinozastopstvo za oglaševanje
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO
Uredništvo: Ljubljana, Pucinijska ulica 5. telefon
31-22, 31-23, 31-24
Rekopisi se oddajajo
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pub-
blicità di provenienza italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

I porti di Biserta e di Susa bombardati

Mezzi da sbarco ed una piccola petroliera centrati con bombe — 9 velivoli nemici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 28 maggio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 1098:

Velivoli italiani e germanici hanno agito sui porti di Biserta e di Susa centrando con bombe mezzi da sbarco ed una piccola petroliera.

Nel corso di ripetute incursioni effettuate dall'avversario sull'isola di Pantelleria, che non causavano vittime né danni, le

artiglierie della difesa distruggevano cinque apparecchi.

Altri attacchi aerei compiuti su località della Sardegna e della Sicilia danneggiavano qualche fabbricato. La nostra caccia abbattava in combattimento due aerei mentre due bombardieri precipitavano raggiunti dal tiro delle batterie della difesa nei pressi di S. Antioce e di Decimomannu.

Due nostri cacciatori non sono rientrati alla base.

Pristanišči Bizerta in Susa bombardirani

Izkrcevalne ladje in mala petrolejska ladja zadete z bombami — 9 sovražnih letal uničenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 28. maja naslednje 1098. vojno poročilo:

Italijanska in nemška letala so napadla pristanišči Bizerto in Suso in zadela z bombami izkrcevalne ladje in majhno petrolejsko ladjo.

Med ponovnimi letalskimi napadi sovražnika na otok Pantellerio, ki niso povzročili niti žrtev niti škode, je obrambno topništvo uničilo 5 letal.

Nadaljnji letalski napadi na kraje na Sardiniji in na Siciliji so poškodovali nekaj poslopj. Naši lovci so v bojih sestrelili dve letali, medtem ko sta dva bombnika tresela na tla, zadeta od strelcev obrambnih baterij v bližini S. Antioce in Decimomannu.

Dva naša lovca se nista vrnila na oporišče.

Sprejem povratnikov iz ujetništva v Neaplju

Neapelj, 27. maja. S. Davi je prisel pri Neapelju z vlakom iz Brindisja prvi oddelček povratnikov iz ujetništva, ki so bili izmenjavani. Na kolodvoru so jih sprejeli zvezni tajnik z ostalimi hierarhi, poveljniki teritorialne obrambe, višji oficirji in zastopstvo črnih sraj. Povratnikov je prišlo okrog 200, ostali so bili napotenji že med vožnjo v druge kraje. Vlak je bil okrašen s patriotičnimi napisi, proslavljajočimi Kralja in Duceja. Mnogiča potnikov, ki je navdušeno sprejel povratnike, je skupno z njimi vzklikala Italiji, Kralju in Duceju. Po pozdravu zastopnikov oblasti, ki so se bratsko zanimali za vsakega posameznika, so bili vrtnjeni oficirji in vojniki pogosteni v okrepčevalnici, kjer so jim fašistične žene s pokrajno skupno zaupnico na čelu razdelile okrepila. Povratniki so poveljevalci porzrtvovalnost vojaških duhovnikov, ki so se vedno rtvovali za svoje brate v ujetništvu. Soglasno so obsojali slabo postopanje z oficirji in vojniki ne glede na čin, zlasti od

Težavno sporazumevanje v anglosaškem taboru

Tudi washingtonska posvetovanja niso razčistila odnosov med anglosaškimi zavezniki

Berlin, 28. maja. Politično-vojaška konferenca v Washingtonu je menda že končana. To dokazuje med drugim okoliščina, da je Churchill sprejel zastopnike tiska in da jim je blagovodil odgovoriti na vrsto pripravljenih vprašanj. Glede sklepov sestanka ni torej več mogoče nobeno informativno vnsanje. Lahko bi kvečjemu zaključili, da glede nameravanega sestanka v troje ali četvero niso ničesar sklenili in da se je Churchill vrnil v London, namesto da bi napravil še kak skok v Vladivostok. V zameno pa bo Davies podaljšal svoje bivanje v Moskvi, da bo poročal Stalinu o vsem, o čemer je bilo sklenjeno, da se ga osebnostno obvesti.

Sicer pa, pripominjajo v tukajšnjih krogih, ta obvestila ne morejo biti preveč zaupna, če je veleposlanik Zedinjenih držav lahko sproti obveščal Molotova o razgovorih v Beli hiši in če si je neki newyorški list dovolil v zvezi s tem nekaj precej verjetnih odkritij. ki ne namigajo na nekatere obveznosti vojaškega značaja, ki bi jih bili anglosaški veleposlaniki pripravljeni prevzeti v zameno za določene politične obveznosti Sovjetske zveze.

Opozoriti moramo nadalje na okoliščino, ki ni bila slučajna: Churchill je proglasil boljševike za »plemenite zaveznike, ki se junaško bore za skupno stvar, in sicer prav v trenutku, ko sta kralj Jurij in Eden poslala toplo poslanico o priliki zgodovinske obletnice podpisa dvajsetletnega angloško-sovjetskega zaveznictva».

V izjavah prvega ministra in v obeh poslanicah prevladuje kot vodilni motiv priznanje, da bi se nobena druga velasila ne mogla uspešno upreti nemškemu vojnemu stroju in da gre zato Rusiji glavna zasluga za rešitev Evrope pred »nacistično nadvlado».

Skratka, združeni narodi so prevzeli nase dolg hvalnosti, ki ga bo treba primerno saldirati, tembolji, ker obstoji upanje, kakor je izjavil Churchill, da bo rdeča vojska tudi letos vzdržala pritisk nemške vojske ne da bi pri tem upoštevali dejstva, da je Stalin napravil veliko uslug skupni stvari, ki je ustvarila z razpustom Kominternne pomoči tudi za povojno sodelovanje z vsemi narodi.

Skromno napočilo so takoj odsteli Zedinjene države, verjetno z namenom, da bi izpodbudile z zgledom tiste, ki ne kažejo nobene volje za hvaležnost, kakor na primer Poljska in baltske države, in tudi na račun tistih, ki ne morejo plačati v gotovini ali pa ne čutijo za to potrebo. O tem predjemu je obvestil sam Roosevelt, ki je sporočil, da bo odslej glavni

Govor predsednika združenja invalidov po radiu

Rim, 27. maja. S. Predsednik Narodnega združenja invalidov bo poročal invalidom Italije v nedeljo 30. maja ob 10.30. Govor iz Doma mater v Rimu bodo prenašale vse postaje EIARJA. Sekcije naj skličejo člane v Domoze invalidov ali v sežede organizacij in kjer teh ni v Domoze fašizma. Po odločbi Stranke bodo navzoča tudi zastopstva vojnih in vojaških združenj ter zastopstva GILA.

del dobav po zakonu o najemu in posojilu izročeni Sovjetski zvezi, ki bo torej lahko računala z vedno večjo podporo »za vsak primer«. Kaj pomenijo te besede »za vsak primer«? Severnoameriški predsednik je le mimogrede namignil na morebitne zapletke, ki bi se po nekih odkritjih lahko pojavili na Blžnjem vzhodu in ki naj bi se sedaj proučevali, ali pa je treba te besede spraviti v zvezo s Churchillovim opozorilom glede »oportunistične politike« Japonske nasproti Sovjetski zvezi, torej v zvezi tudi z nekimi govoricami, pa katerih naj bi Amerika, Anglija in Kitajska nameravale zahtevati od Rusije letalska in pomorska oporčila v Sibiriji.

V Moskvi pa ni za sedaj še nič pozitivnega. Tam so se sicer podizali, da sprejmejo na znanje priznanja in izraze hvalečnosti, toda na nekatere pobude se niso reagirali. Naj med drugim navedemo, da so popolnoma prezrili Churchillovo opozorilo, in po čudnem naključju piše neki moskovski list prav sedaj o rusko-japonskih odnosih, pri čemer ugotavlja, da je politika dobrega sosedstva doslej pokazala, da je zelo koristna tako enim kakor drugim, Sovjetski zvezi in Japoniji.

Značilen je tudi ton Kalininove in Molotovljeve brzojavke kralju Juriju in Edenu v odgovor na njune brzojavke; samo splošne in medle besede, ki v nobenem pogledu niso obvezne. Zelo jasne in natančne pa so nekatere besede v »Pravdi«. Sovjetski list piše, da je sicer poslovanje zakona o najemu in posojilu kaj lepa reč, da pa bi bilo bolje, če bi se oiačili zavezniki vojni stroj. List torej ponavlja, da bi bila najbolj učinkovita pomoč Rusiji otvoritev drugega bojišča.

Tudi »Izvestja« so istega mnenja v zvezi z obljubami o ogromnih dobavah in skoraj naivno vprašujejo, ali je bil rešen problem vseh problemov, namreč borba proti podmornicam, ali pa bo morda kmalu. Glavno je namreč, da vojne potrebščine prispejo na cilj, ne da končajo kakor preteklo jesen na dnu Severnega ledenega morja. Res je sicer, da se je ritem potopitev v zadnjih dveh mesecih precej zmanjšal, toda — list tega ne pove, a daje jasno razumeti — morda je treba to zmanjšanje pripisati, kakor trdijo v Berlinu, manjšemu številu konvojov in je prav to zmanjšanje konvojov rezultat znamenite konferenco strokovnjakov, ki je bila svoečasno v Washingtonu.

Res je tudi, da britanska admiraliteta in ameriško mornariško ministrstvo izjavljata, da je borba proti podmornicam prešla celo iz ob-

Visoko odlikovanje admirala Jamamota

Rim, 27. maja. S. Nj. Vel. Kralj in Cesar je podelil v spomin na predlog Duceja veliki križ Savojskega vojaškega reda generalu Jamamotu, poveljniku japonske mornarice, ki je nedavno padel v borbi. To najvišje odlikovanje, ki se podeli, kakor znano, samo v posebnih redkih okoliščinah, je popolno priznanje vojaških vrtilin slavnega japonskega vojaka, ki je končal svoje življenje z najvišjo žrtvijo. Odlikovanje je tudi dokaz sožalja in vzajemnosti fašistične Italije z zavezniškim in prijateljskim narodom.

Hitlerjevo odlikovanje

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 27. maja. S. Hitler je poslal japonskemu cesarju naslednje brzojavke:

Veličanstvo! V globokem občudovanju junaškega dela vašega glavnega poveljnika mornarice, velikega admirala Isoruka Jamamota, in spričo zaslug zgodovinske važnosti, katere si je pridobil v skupni borbi našega orožja, sem podelil na polju časti padlemu junaku viteški križec s hrastovim listom in meči rdečega železnega križa.

Nova Evropa

Berlin, 28. maja. S. Pod naslovom »Evropa postaja celina« se bavi narodno-socialistična korespondenca s sedanjim položajem Evrope s posebnim ozirom na edinstvo, ki je bilo uresničeno med raznimi narodi spričo hude plutokratsko-boljševiške nevarnosti, ki je na odločen način prispevala k ustvaritvi enotne fronte celinskih energij. Ta vzajemnost bo zavzela še večji obseg in pomen ter se bo razvijala tudi v bodočnosti. Blazni načrti boljševiško-plutokratskih sil, ki slonijo na pogostu brezpogojne kapitulacije sil Osi, kažejo bolj jasno kakor vsi politični in diplomatični protokoli, za kaj gre v tej vojni in kakšne so naloge vsakega naroda v Evropi, ki jih mora opravljati v tej izrazito celinski vojni. Dolžnost vseh je torej, zaključiti pise, da sodelujejo aktivno za dosego skupnih ciljev, ki so varnost delovke življenja, onemogočenje sleherne oblike vmešavanja in angleškega prevladovanja in sleherne oblike ameriške gospodarske diktature, predvsem pa jamstvo pred sleherni boljševiško nevarnostjo. Z eno besedo, potrebna je Evropa, katere posamezni narodi bodo lahko svobodno razvijali svoje dejstevstvo in bili deležni pravične razdelitve zemeljskih dobrin.

Gospodarski cilji Velike Azije

Tokio, 27. maja. S. Na vprašanje dopisnika agencije Stefani je minister za Veliko Azijo, Kazuo Aoki, med razgovorom z zastopniki inozemskega tiska izjavil, da Japonska ne dela načrtov za sistem zaprtih vrat glede na južna področja Pacifika, kajti nujno je, da ta področja še naprej izvažajo tako, da bodo v prid in blagor domačinom v nasprotju s tem, kar se je dogajalo v dobi monopolnega izkoriščanja Anglije, Nizozemske in Amerike. Gospodarski razvoj južnih področij ima dvojen smoter, dvigniti življensko raven domačinov in povečati vojno silo Japonske. Zaradi trenutnih okoliščin je treba na vsakem področju omogočiti gotovo samooskrbo, ki se lahko označi za avtarkijo in sicer zato, da se omili posledice vojne za krajevno prebivalstvo in se obenem olajša pomorski promet. Kazuo Aoki je nadalje izjavil, da je treba proizvodnjo nekaterih vrst blaga, ki je večja kakor potrebnja, n. pr. kavička in sladkorja, neizbežno zmanjšati, da pa Japonske obdržati proizvodnjo na isti višini. Zaradi izredno obširnih področij, ki v južnih deželah niso obdelane, se proizvodnja živil in vlaken, ki so za potek vojne neobhodno potrebna, ne bo podpirala v škodo že obstoječe proizvodnje. Zato ne bo potrebno pretvoriti obstoječih nasadov riža in drugih pridelkov. Glede zmanjšanja proizvodnje kave je minister izjavil, da je bila izvršena zaradi odpada tržišč. Končni cilj skupnega gospodarskega napredka, je poudaril ob koncu Aoki, je harmonična samooskrba tako, da bosta varnost in skupno blagostanje prebivalcev zajamčena.

nambe faze v ofenzivno, vendar je na drugi strani tudi res, da v prizadetih krogih v Ameriki izjavljajo, da bo mogoče to vprašanje rešiti šele čez nekaj mesecev. tedaj namreč, ko bo sistem konvojov zamenjal sistem takor imenovanih cementnih »cigar».

Ta izjajdba, to novo Kolumbovo jajce, ne izhaja to pot od Kaiserja (tistega, ki je priporočal uvedbo sistema letalskih konvojov), temveč od nekega konkurenta. Na kratko povedano, gre za tole: vojne potrebščine naj bi odslej prevažale na razne celine motorne ladje, zgrajene iz železobetona, enotnega tipa po 2000 ton, katerih gradnja bo zelo nagla in poceni. Ladja naj bi imela obliko velikega kopeca in naj bi bila opremljena z motorji Diesel; posadke ne bi potrebovala, ker bi njeno plovbo po radiu vodil rušilec v spremstvu... Prednosti te izjajdbe so na dani; predvsem so stroški za gradnjo teh ladij skromni, prav tako skromna pa bi bila tudi vrednost tovora. Morebitne izgube ne bi torej predstavljale velikih žrtev. Razen tega bi se prihranile posadke, predvsem pa človeška življenja. Baje so bili uspehi prvih preizkušenj teh motornih ladij zelo zadovoljivi. (Il Piccolo.)

Buenos Aires, 28. maja. S. Rooseveltovo naznanilo o večjih pošiljkah živeža v Rusijo se tolmachi v washingtonskih krogih kot znak obupnega stanja sovjetske prehrane. Poudarjajo tudi, da je Roosevelt izključil civilno prebivalstvo od udeležbe pri tem oskrbovanju.

Srditi boji ob Kubanu

Vsi sovjetski napadi odbiti — Živahno delovanje nemških izvidniških in napadalnih oddelkov

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 28. maja. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti kubanskega predmostja je sovražnik včeraj ves dan nadaljeval svoje z oklopnimi in letalskimi silami podprte napade. Po hudih izmenjavah se borbah, v katere je naše letalstvo odločno poseglo z močnimi silami, so bile sovjetske čete odbite s krvaviimi izgubami.

Na ostali vzhodni fronti je bilo mirno, razen pri nekaterih uspešnih lastnih akcijah izvidniških in napadalnih oddelkov.

Nekaj lahkih angleških bombnikov je priletelo v smotnih večernih urah pod za-

ščito oblakov nad nemško državno ozemlje in metalo na nekatera kraja rušilne bombe. Sestreljena so bila tri letala.

Preteklo noč je angleško letalstvo napadlo zapadno nemško ozemlje, kjer je posebno v Essenu zaradi odvrenih rušilnih in zažigalnih bomb nastala večja škoda v stanovanjskih okrajih in na dveh bolnišnicah. Prebivalstvo je imelo izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so uničili po začasnih poročilih 24 sovražnih bombnikov.

Težka bojna letala so bombardirala pristanišči Bizerto in Suso ter dosegla zadetke na ladjah in pristaniških napravah.

Živahna delavnost nemškega letalstva

Berlin, 28. maja. Delavnost nemškega letalstva na vzhodni fronti je iz dneva v dan jačja in ako je pred tedni letalstvo izvrševalo le posamezne osamele podvige, ki so bili povečini le motilnega značaja, izvršuje sedaj nemško letalstvo noč in dan operacije, ki so očitno del obsežnega strateškega načrta.

Nemško letalsko orožje zasleduje pri tem s svojimi napadi dva namena: zavreti sovražnikove priprave v nekaterih odsekih fronte, kjer se Rusi pripravljajo za napad, in pripraviti ugodna tla nemškim četam na področjih, kjer bodo morale že v najkrajšem času nastopiti. K temu je treba pripomniti, da je nekoliko dni delavnost nemškega letalstva na severni fronti mnogo jačja kakor na južni. Svet je navajen, da smatra južni del fronte kot edino bojišče, kjer lahko pride do bitk odločilnega pomena. Lani so bile borbe pretežno le v odsekih med Voronežem in Rostovom, dočim so bili boji ob Voronežu do Petrograda bolj podrejenega pomena v primeri z ogromnimi borbenimi napori na južnem delu fronte.

Sedaj pa vse kaže, da bosta severni in srednji osek postala prizorišča najhujših borb. Na letališčih ob Ilmskem, Ladoškem in Peipskem jezero so zbrane ogromne jate nemških bombnikov, ki čakajo povelja, da nastopijo. Včeraj so oddelki nemškega letalstva podvzeli silovite napade ne samo na zbirališča ruskih čet, ki so jih javile letalske izvidnice, marveč tudi na mnoga ruska letališča južnovzhodno od Stare Ruse, vzhodno od Novgoroda in južno od Ladoškega jezera.

Snuje se ruska osvobodilna vojska

Naraščanje števila prostovoljcev za protiboljševiško vojno

Berlin, 28. maja. Kdor se spreheja po Berlinu, lahko povsod naleti na skupine inozemskih prostovoljcev, ki jih je mogoče spoznati po številu narodnih barvah, ki ga nosijo na desnem rokavu. Med njimi so Španci, Francozi, Valonci, Flamci, Norvežani, Danci, Belgijci, Ukrajinci in Rusi. Pojav je zanimiv in smo o njem že večkrat spregovorili, danes pa hočemo opozoriti, da je v zadnjem času najbolj narasel kontingent ruskih prostovoljcev. Zaradi naraščanja teh prostovoljcev so naposled v nemških uradnih krogih izjavili: te dni prvič, da se pripravljajo ustanoviti »ruske osvobodilne armade«. Do zadnjih dni n' nihče potrdil obstoja te organizacije, čeprav ga tudi nihče ni zanikal.

Na čelu te ruske osvobodilne vojske je general Vlasov. Čigar življenjepis je bralcem gotovo že znan. Vlasov spada med generale, ki so začeli svojo vojaško kariero od navadnega vojaka avzgor. V državljanski vojni se je prostovoljno prijavil kot vojak in se je nato povzpel po hierarhični lestvici do armadnega poveljnika v tej vojni. Njegova prsa so krasila skoraj vsa sovjetska vojna odlikovanja. Njegova kariera spominja na povsem enako kariero Vorosilova in Budionija, vendar s to bistveno razliko, da je bil Vlasov kot človek, ki ni užival nobene politične podpore (bil je vojak in ni drugak kakor vojak) odposlan na bojišče v prve vrste, kjer je moral braniti že izgubljene postojanke (med drugimi Kijev). Kasneje se je udeležil prve sovjetske zimske ofenzive in je moral na ukaz vrhovnega poveljništva globoko prodrati v nemške bojne črte. Če bi se bila nemška razvrstitev vdala, bi bil Vlasov prav gotovo dosegel lep uspeh, ker pa so se Nemci upirali se je njegova armada nekega lepega dne znašla zajeta v enega izmed »žepov«. Njegova edinica, ki je že prej utrpela velike izgube in prestala hude napore, je bila popolnoma uničena. Poveljnik se je z majhno skupino oficirjev in nekaj vojakov začel skrivati. Nad mesec dni je njegova skupina begala po gozdov in se preživljala z ostanki, pri čemer se je večkrat za las izognila ujetništvu, naposled pa se je le moral predati in nastopiti pod ujetniško taborišče.

V ujetništvu je general več mesecev premišljal o minilih dogodkih, ki so zajeli njegovo državo. Kot kmetijski sin je dobro občutil vsa razočaranja, ki so jih ruski kmetje doživeli pod komunistom. Prišel je razen tega do zaključka, da nimajo vojni cilji Stalina in njegovih pristašev prav nič skupnega s cilji Rusije in njenega naroda. Če bi propadli bi razpadla tudi država. Če bi se pa uresničili, bi bila v njih klica nove vojne in novih pretresov. Zato se je odločil, da nastopi proti boljševikom, in sicer ne le ideološko, temveč tudi s puško v roki in na čelo tistih, ki so mislili kakor on in ki jih ni bilo malo, saj je njegova beseda prepričala mnoge.

Preteklo jesen je ta misel začela polagoma postajati meso. Vlasov, ki so ga v tem pogledu podprli njegovi oficirji, je začel v koncentracijskem taborišču in tudi med ruskimi delavci, zaposlenimi v Nemčiji, zbirati pristače. Kmalu je njegovo delo rodilo sadove in število prostovoljcev je vidno naraščalo. Istočasno so Nemci na zasadenem ozemlju začeli zbirati druge oddelke ne glede na Vlasovo delo. Bili so predvsem Ukrajinci, donski in kubanski kozaki, iz

katerih so bili sestavljeni oddelki pod poveljstvom nemških oficirjev, ki so se takoj lotili operacij. Marsikdo izmed njih se je odlikoval v bojih (kakor pri Stalingradu in o priliki umika preteklet zime), borec se do zadnjega strela. Obenem s temi oddelki so se prostovoljno stvorili še mnogi drugi na področjih, okuženih od partizanov. Na tisoče in tisoče mož je prostovoljno prevzelo obrambo ogroženih vasi — v sodelovanju z nemško varnostno službo, s katero so zatinali delovanje tolp.

Ruska osvobodilna armada, katere člani nosijo na rokavu križ sv. Andreja, je torej sestavljena iz navedenih treh kategorij vojakov. Kolikšna je njena moč, ni znano, njihovo število pa mora biti znatno, kajti v nemških krogih izjavljajo, da »armade« ni bilo zgolj slučajno dano to ime. Z beseda nam torej nakazuje število, vsekakor pa gre za več deset tisoč mož.

Ni še znano, kako bodo te »osvobodilne čete« uporabile, ali v okviru povsem avtonomne edinice (s povsem rusko armado in ruskimi divizijami) ali kot ločeni oddelki (polki, bataljoni, eskadrsk skupine), dodeljeni nemškim edincim. Verjetno bodo o obliki njihove uporabe odločale okoliščine, prilike in tudi izkušnje, ki jih ima armada še pred saboj.

Čeprav je ta pojav zelo zanimiv, ker nam med drugim odkriva močno protikomunistično razpoloženje v ruskih množicah, bi bilo vendarle otročje in nevarno, če bi pri tem pozabili opozoriti na nekatere posebnosti teh vojakov. Čeprav so namreč nasprotniki boljševizma, so vsi ti prostovoljci vendarle Rusi; pripadajo torej isti državi in govorijo isti jezik kakor vojniki, proti katerim se hočejo boriti. Vprašanje je torej zelo kočljivo, tembolji, ker je velik del teh mož rekrutiran izmed vojnih ujetnikov. Lahko smo torej prepričani, da prošnje za sprejem v »osvobodilno armado« ti možje niso napravili le zato, da bi zapustili ujetniško taborišče ali v upanju, kar bi bilo še huje, da bi mogli z bojišča pobegniti in se vrniti domov, odnosno, če se ne zanašajo na sprejem, ki bi jih čakal (kakor znano, je Stalin izdal ukaz, naj se takoj postrele vsi protiboljševiški Rusi), da bi se potepali naokrog in se morda pridružili partizanom da bi se tako oprali. Pri izbiri morajo torej odgovorni krogi postopati zelo previdno. Nemške oblasti in tudi sam general Vlasov se tega nedvomno zavedajo in se bodo zato o vsakem posamezniku natančno informirali in pretehtali nagibe, ki bi jih dovedli do te odločitve. Navzlic vsemu ostaja v nekaterih primerih nekaj negotovosti, ki je razumljiva in ki jo samo ognjena preizkušnja lahko povsem razpriši. Kolikor lahko sodimo, je dosedanja skušnja pokazala v celoti zelo zadovoljive uspehe. (Corriere della Sera.)

30.000 čungkajskih vojakov obkoljenih

Z nekega japonskega oporišča, 27. maja. S. 30.000 čungkajskih vojakov 18. armade je obkoljenih v odseku južno od Ikinga ob izlivu Janceja. Po vesteh iz prve črte je čungkajske sile, ki so bile pregnane s prednjih obrambnih črt, obkolila japonska vojska, ki prodira od severa in juga.

Trdne točke

Rekli smo že, da je ena izmed najtežjih utvar javnega mnenja v tem, da se lasne nade mešajo z realnostjo dejstev. V vsaki državi obstaja zelo številna sloj ljudi, ki za svoj račun in v svoje zadovoljstvo širijo sanje in neutemeljene nade, ki se v vsakdanji resničnosti izkažejo za prazne, dasi skušajo raznašati takih vesti najti potrdilo svojim sanjam v dnevnih dogodkih. To so nekaki čudeži, ki pa rode vselej najgloble razočaranje.

V ta namen bi lahko navedli nekoliko desetkov zgledov, ki označujejo narode s pomanjkljivim kritičnim smislom. V vsaki hno kontrolo samega sebe in z neznanim duhom nezaupljivosti. Prestavimo se samo nazaj za eno leto, ko se je ljudi naše pokrajine lotila množična težnja po begu v gozdove. Nimamo namena preiskovati vse skurke razlogov, ki je narekovala ta romantični razmah. Morda je bil ta beg posledica učinkovite, dasi lažne prevrane propagande ali posledica strahu pred vojaškim pritiskom ali prepričanja, da se je širilo kakor bolezen, da se po vsej verjetnosti bližajo svetovni dogodi odločilnega značaja. Nas zanima samo huda upogotovitev, da so slični polavi možni v naši deželi.

Nevarna, zelo nevarna je psihologija naroda, ki se da z lahko zavesti na nestvarna pota domišljije, ki podlega bežnim vtisom, ne pa globokemu prepričanju, na katerega vplivajo namišljeni znaki, ne pa otoljiva resnica.

Treba se nam je ustaviti na nekoliko trdnih točkah, ki bi jih vsak zaveden človek moral imeti stalno pred očmi, da ne izgubi pravca. Zato smatramo, da je potrebno osvežiti spoznanje, da je Italija, kakor je vedno bila, velika dežela z neizprizanimi duhovnimi zakladi, kakor priča njena tisočletna zgodovina. Bila bi velika hiba za vsakega omikanega in razumnega človeka, ki ne bi priznaval vse težnje tega dejstva. Noben narod na svetu razen Italijanskega ni v teku približno tri tisoč let ohranil vedno trajajočo življenjsko silo, ki se je očitovala na različne načine, bodisi s tem, da je porajala bojevnike in svetnike, pesnike in politike ali znanstvenike in umetnike. Ta prva trdna točka bo seveda imela le majhno važnost pri neizobraženem ljudstvu, toda omikani ljudje bi morali vedeti, kako neizmerno, neuklonljivo in neuničljivo silo lahko pokaže tak narod, kakršen je Italijanski.

Druga trdna točka, ki jo moramo obdržati trdno v svojih mislih, da se izognemo nesmetnim težnjam, je dejstvo, da je fašistični režim pomenil za ojačanje teh starih in novih Italijanskih energij oeklenitev, okrepitev in stopnjevanje. Ko so bile te sile povezane v enoto, so se pototerile možnosti osvajanja in obrambe na način, ki ga izrečni sovražniki Italije niso pričakovali. Prav tako ga niso pri-

čakovali slepi, trmasti in preračunljivi njeni nasprotniki. Kdor pa je znal objektivno proučiti ter se poglobiti v mistično in resnično vsebino oktohrske revolucije, ni bil iznenaden. Strahotno presenečenje čaka torej vsakogar, ki se je pri oceni resničnega pomena fašističnega, socialnega prevrata dal zavesti od predsodkov in od nerazumevanja ter si je dal omračiti um in zavezati oči od opozicijske propagande.

Tretja trdna točka, ki naj bi bila vodilo vsakomur in ki bi se je vsakdo moral zavedati, je dejstvo, da sovražniki Osi niso stopili na evropsko celino, kjer Os gospoduje z nesporno oblastjo. Polemike, razprave in hipoteze so sintaksa politike, toda njena slovnica je vedno le resničnost dejstev.

Prav ta resničnost nam odkriva četrto in za danes zadnjo trdno točko, ki obstoji v vedno trdnem in močnejšem osredotočenju osonih sil na neprodornem četverkotniku. One rušeče energije, ki so v kakih štirih letih doslovno preplavile vse ovire na naši celini, na katere so se zanašale demokratične sile ter hotele z njimi onemogočiti pohod Mussolinijevih in Hitlerjevih idej in sil, so danes zbrane ob robu naše celine, dočim je v njeni notranjosti mobilizacija in organizacija vseh industrijskih, živilskih, finančnih in drugih virov dosegla vrhunec najbolj nerazrušljive popolnosti.

Tako je tedaj izključen vsak polom v notranjosti, tudi zaradi izredno krepke discipline, dočim viri kmetijske in industrijske proizvodnje še vedno rastejo. Zato lahko vojaški aparat Osi smelo nastopa proti silam tako zvanim združenim narodov, ki so razpršene po petih celinah, in njen nastop izredno učinkovit. Utemeljen je na etični, junaki, mistični in človeški koncepti dveh revolucij, ki sta v toliko letih znamenitih in sijajnih uspehov v položaju, da nudita največja jamstva varnosti.

To pa je enake vrednosti z gotovostjo Zmaga.

Tako in prav tako stoji stvar. Ubogi na duhu imajo lahko samo bolne privide. Silke, ki se pojavljajo pred očmi bojzljivcev, imajo že od stvarjenja sveta le temne barve. Ta pojav izvira iz njihove notranjosti in nima nikake zveze z resničnostjo.

Zakoni, po katerih se vlada svet, se ne menijo za duševno razpoloženje strahopetcev in blaznežev. Italija trdno stoji pokonci in tako jo bomo videli jutri, nezlomljivo v njeni duši tridesetih stoletij.

Zelo verjetno je celo, da bo Italija prav v tej borbi odkrila dokaze svoje sile in svoje žilavosti, izviračice iz kreposti svojega starodavnega izvora. V resnici se tak pojav neizbežno ponavlja na prekretnih zgodovine v življenju nesmrtnih narodov. K. K. K.

„Sedaj jih pričakujemo popolnoma mirno“

Pod tem značilnim naslovom je propagandni minister dr. Göbbels objavil v znanem tedniku »Das Reich« svoj običajni tedenski članek, v katerem prikazuje položaj, ki je nastal po zaključitvi bitke v severni Afriki, in prihaja do zaključka, da mora sovražnik sedaj pohiteti s svojim izkrcanjem v Evropi, kjer jih čakajo oborožene sile Osi, ako hoče ukloniti evropsko koalicijo.

Dr. Göbbels piše med drugim: Ko so Nemci v maju l. 1940 pregnali Angležje iz Evrope, se je značaja vojne bistveno spremenila. Ta nemška zmaga je z dejanja dokazala, da Angležji nimajo pravice izreči odločilne besede v evropskih zadevah, kakor so si jo sami lastili, ne moremo pa reči isto o anglosaških uspehih v Afriki. Čeprav so ti uspehi psihološko pomembni, zlasti po svojem vplivu na nevtralnno javnost, jih vendar v nobenem primeru ne moremo smatrati za odločilne.

Evropa predstavlja središče sedanje vojne, Afrika samo njeno periferijo. Seveda je črni kontinent življenjskega pomena za bodočnost vselej Osi, toda za nadaljevanje vojne jima Afrika ni potrebna. Z njo namreč ne izgubljamo nobenega položaja, ki bi ga morali držati v rokah, da bi zmagali. Dokler naši sovražniki nimajo moči, da bi se vrnili na evropsko celino, ki bi nam jo osporavali, ostajajo slej ko prej poraženi. In prav za to gre, kar dobro vedo v Londonu in Washingtonu in sicer prav tako dobro kakor v Berlinu ali Rimu.

Angležji in Američani bodo na lastni koži spoznali, kaj je za nas pomenila pridobitev šestih mesecev v Tunisu, ako bi se zares odločili za poskus vdora v Evropo, toda o tem vprašanju anglosaški listi v zadnjem času kaj nenavadno molče. Dokler so bili Anglosaši že zaposleni v Afriki, so ti listi pisali, kakor da čakajo samo še na zaključek teh bojev, da bi se potem besno in prepričani v uspeh vrgli na našo celino.

Naših ugovorov proti takšnemu podjetju sploh niso upoštevali. Naš opis atlantskega obrambnega zidu so smatrali za »propagandni polom« in se norčevali iz njega. Naše čete, ki so bile postavljene v obrambo našega ogroženega boka in našega kontinenta, so podcenjevali kot najemniško vojsko. Vsa ta napihovanja so sedaj v sovražnem taboru, kar nenkrat prenehala, nasprotno, resni anglosaški vojaški strokovnjaki celo povsem odkrito opozarjajo, da operacije doslej še niso dosepele niti do periferije naše obrambe, poudarjajo obenem, da vojaška sila Osi prav gotovo še ni upehana.

Po vsem tem sklepamo, da se Angležji in Američani ne počutijo najbolje v svoji koži. Med tem pa so seveda zopet začeli trobiti zmago, postavljajo zaključne račune. Ti računi pa se dajo na kratko tako izraziti: Leto in leta so zbirali svoje sile, da bi zasedli nekaj puščave. Njihov uspeh ni niti najmanj povečal njihovega vojnega potenciala, vselej Osi pa nista na drugi strani utrpeli nobene odločilne oslavitve.

te vojne je »gibčnost«. Kdor ima najboljše možnosti in ima razen tega sredstva za naglo premikanje čet in vojni potrebščin, kjer bodo odločilne bitke, ta bo zmagal.

Prednosti, s katerimi so v porazni meri razpolagali Angležji in Američani v Afriki, so pri morebitnih bližnjih operacijah na naši strani. V severni Afriki se je sovražnik lahko premikal, mi pa smo bili v nekaterih trenutkih skoro povsem neoprijemljivi. V bodočnosti bo to obratno. Mi operiramo na naši notranji črti in razpolagamo z zaledjem, s cestnim omrežjem in prvovrstnimi prevoznimi sredstvi. Ako bi naši sovražniki zares hoteli izvesti svoj načrt o vdoru, bi morali najprej priti, mi smo pa že tu.

Ves problem torej ni tako enostaven, kakor si ga predstavlja polučin človek v Londonu po večmesečnem zastrupljanju po židovskih listih. Najbolj navdušeni za invazijo so v sovražnih deželah prav oni ljudje, ki tega sploh ne razumejo in jim tudi ni treba za to prevzemati nikake odgovornosti, torej v prvi vrsti židovski novinarji, kakor je samo po sebi razumljivo. Bes in sovraštvo sta jih oslepila in zato zamenjujejo svoje želje in nade z dejstvi. Strokovnjaki pa so nasprotno bolj hladni. Odkar je juha na mizi, so našli v njej las in imajo prav.

Vojaški Osi, ki so v severni Afriki vzdržali tako čudovite boje, niso mogli niti približno oceniti pomena vseh velikih zaslug, ki so si jih pridobili za domovino. Bilo je pa odločilnega pomena za nadaljevanje vojne, da smo imeli čas pripraviti se, predvsem pa, da naši sovražniki niso mogli izvesti svojih ofenzivnih načrtov istočasno z boljševiskimi, in sicer v trenutku, ki je bil za nas zelo kritičen. Sedaj to ni več mogoče.

Pobuda zopet počasi prehaja na našo stran. Navzile našemu neuspehu v Afriki, držimo še vedno dolišč ročaj in ves hrup angleškega in ameriškega tiska ni mogel nikogar prepričati o tem, da smo dobili udarce v vitalne organe, čeprav smo bili sicer ranjeni. Na periferiji naše vojne smo torej doživeli neuspeh, ki smo ga morali pričakovati prej ali slej, toda življenjsko središče naših operacij je ostalo nedotaknjeno. Sovražne verjetnosti glede zmage niso poskočile, Sovražnik še vedno čaka na periferiji, da našo življenjsko področje pa ne le ni prodir, temveč ga od njega loči zid iz cementa, orožja in ljudi. Ako bi nas hotel ogrežati, bi ga moral preskočiti. Ne zdi se nam, da resno misli, da mu bo to uspelo. Zato smemo z upravičenostjo pričakovati nadaljnji razvoj dogodkov popolnoma mirno.

Ameriška bojazen pred zmago boljševisma

Stoekholm, 28. maja. S. V. Washingtonu je usoda majhnih evropskih držav po vojni predmet številnih razprav. Znani ameriški novinar William Simms piše v »New York Telegramu«, da bo v primeru zavezniške zmage Moskva in ne Anglija obvladovala politični položaj v Evropi. Če bi si Rusija priključila ali če bi delila katerega izmed svojih manjših sosedov ter prisilila druge države, da sprejmejo filozofskete vlade, katerih nočejo imeti, bi se sprožilo tako sovražstvo, ki bi nastala nova vojna. Veliko sodobno vprašanje je bolj kakor položaj Kominterne zadržanje Stalina do sosedov Rusije.

Naročite se na romane DOBRE KNJIGE

Visoki komisar sprejel predsednika Akademije znanosti in umetnosti

Ljubljana, 28. maja 1943-XXI. Visoki komisar je sprejel v vladni palači profesorja dr. Milana Vidmarja, predsednika akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki je Visokemu komisarju poklonil letno poročilo akademije. Ekselencija Graziosi se je zahvalil in se je razgovarjal s profesorjem Vidmarjem o raznih akademije tičočih se vprašanji.

GLEDALIŠČE

D R A M A

Sobota, 29. maja: Zaprtlo. Nedelja, 30. maja, ob 15: V času obiskanja. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. Ponedeljek, 31. maja, ob 16: Princeza in pastirček. Izven. Zaključena predstava za GILL.

E. Gregorin: »V času obiskanja«. Pastor v šestih postajah. Osebe: Marija - Starčeva, Jezus - Gregorin, Jenez - Verdonik, Peter - Bratina, Juda - Nakrst, Magdalena - Sanečova, Jožef iz Arimateje - Tiran, Nikodem - Plut, Kaifa - P. Kovič, Aminadab - Razstren, Gamaliel - Presetnik, Joda - Gorinšek, Sdok - Lipah, Levi - Blaž, Amos - Brezigar, Poncij Pilat - Peček, Veronika - Simčičeva, žena - Rakarjeva. V manjših vlogah veliki del dramskega ansambla. Režiser: E. Gregorin, scenograf: inž. E. Franz.

O P E R A

Sobota, 29. maja: Zaprtlo. Nedelja, 30. maja, ob 17: Vnebovzetje B. D. M. Oratorij. Izven. Cene od 23 lir navzdol. Ponedeljek, 31. maja: Zaprtlo.

H. Sattner: »Vnebovzetje B.D.M.« Oratorij. Besedilo: dr. Mihail Opeka. Sodelujoči solisti, orkester in zbor. Solisti: Heybalova - sopran, Golobova - alt, Lipušček - tenor, Dolničar - bariton, Lupša - bas. — Dirigent: Anton Neffat, zborovodja: R. Simoniti.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik šte. 9, ki velja po naredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestu. občino ljubljansko naslednje cene na drobno (z všeto trošarin):

1. Kruh iz enotne moke v kosih do 400 g 2.30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2.20 lire; testenine iz enotne moke 3.90 lire za kg; enotna pšenična moka 2.70 lire; enotna koruzna moka 2.20 lire; riž navadni 2.70 lire; rižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14.70 lire za liter; surovo maslo 28.40 lire za kg; slanina soljena 19 lire za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6.35 lire za liter.
4. Mleko 2.50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15.90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7.55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8.25 lire za kg, v kockah 8.35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33.60 lire za sto; mehki robanci (zamanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno milo, ki vsebuje 23—27% kisline, 4.10 lire za kg.

Dokončna navodila za red pri sobotni spokorni procesiji

Posemne župnije naj se zbero na zbirališčih ob svojih župnih cerkvah najkasneje ob sledečih urah:

- Sv. Jakob ob 14. uri 15 min.;
- Tmovo ob 14. uri 15 min.;
- Vič ob 13. uri 20 min.;
- Stolna ob 14. uri 30 min.;
- Mostje ob 13. uri 40 min.;
- Sv. Peter ob 14. uri;
- Bežigrad ob 14. uri 20 min.;
- Šiška ob 14. uri;
- Koseze »Zg. Šiška« ob 14. uri;
- Francišani ob 15. uri 15 min.

Vrstni red v posamezni procesiji:

- 1.) Kriz, ki ga nosi župnik, na vsaki strani je po en duhovnik, za njim ostali duhovniki dotične fare, ob njih na vsaki strani po 10 moški, 2.) Moški redovniki, 3.) Šole (ljudske, meščanske, srednje), 4.) Osvale moški, 5.) Farne pevski zbori, 6.) Ženski redovi, 7.) Ostale ženske

Vrstni red v stolni procesiji:

- 1.) Kriz, ki ga nosi Prevzvišeni, na vsaki strani je po en duhovnik, za njim ostali duhovniki stolne fare, razen gg. kanonikov, ki so v spremstvu milostne podobe Marije Pomagaj ob strani čelne skupine duhovnikov je na vsaki strani po 10 moški, 2.) Moški redovniki, 3.) Stolni škofijska gimnazija, 4.) Ostali moški, 4.) Stolni pevski zbori, 5.) Akademiki, 6.) Gg. profesorji univerze,

7.) Milostna podoba Marije Pomagaj, ki jo nosijo bogoslovci. Pred podobo je polovica bogoslovcev, za podobo druga polovica bogoslovcev. V tem sestavu, tk pred podobo M. b., so tudi gg. stolni kanoniki. Vso to skupino obkrožata dve vrsti akademikov.

8.) Akademikarke, 9.) Ženski redovi, 10.) Ostale ženske. Akademikarke in akademiki se uvrste v stolno procesijo po fakultetah. Srednje, meščanske in ljudske šole naj se udeležijo procesije kot šole. Zgovore naj se zaradi zbirališča in uvrščanja z dotičnim g. župnikom, kjer se mislijo procesije udeležiti.

Pri vseh župnih cerkvah so določena zbirališča za moške, ženske in šole posebej.

Na stadionu na Rakovniku bo sledeč spored:

Procesije, ki pridejo poprej na stadion, poje med čakanjem na zadnjo procesijo ljudske narodne pesmi, ki jih bodo intonirali pevski zbori. Ko so vse procesije zbrane, zapoje zbori, nato škofov govor, nato slovesna izjava, ki je tiskana na podobicih Marije Pomagaj in kateri boste dobili pri župnih uradih, šolski mladini pa jo bodo posredovali gg. kateheti. Nato prineso Najsvetejši iz rakovniške cerkve, modtem pojo bogoslovci Miserere, zatem sledi

Gospodarstvo

Vloga Italije v evropski oskrbi z rižem

Pod gornjim naslovom prinaša gospodarski tednik »Südsüd Echo« značilen članek, ki v uvodu poudarja, da zavzema Italija med evropskimi proizvajalci riža prvo mesto. Po besedah Duceja je treba rižu posvetiti enako pozornost, kakor ostalim vrstam žita. Že pred prvo svetovno vojno je Italija dosegla v proizvodnji riža letno proizvodnjo 4 milijone metriskih stotov. Ta proizvodnja je v teku vojne nazadovala na okrog 3 milijone metriskih stotov. V novi fašistični Italiji je bilo kmalu zabeleženo zopet znatno razširjenje riževih kultur, in sicer preko prvotnega okvira. V nekaj letih je uspelo letni pridelek dvigniti na okrog 6 in pol milijona metriskih stotov. In to ga na tej višini držati tudi v letih svetovne gospodarske krize, ko je padec cene na mednarodnem trgu ogrožal nadaljnji razvoj. V prvem desetletju po prvi svetovni vojni je Italija izvažala na leto okrog 2 milijona metriskih stotov riža.

V letih gospodarske krize je bil ustanovljen Nacionalni zavod za riž (Ente Nazionale Risi), predvsem z namenom, da obvaruje proizvajalce pred posledicami padca cene na svetovnem trgu, pa tudi z naložbo, da dirigira celotno italijansko proizvodnjo, da oskrbi proizvajalce z dobrim semenom, da nadzira pravilno obdelovanje polj, spravljanje pridelka, odkup in vskladiščenje ter industrijsko predelavo. Tako je ta zavod postal centrala vsega italijanskega gospodarstva z rižem. Navzile skromnim dohodkom je zavodu s štednjo pri upravnih stroških uspelo ustvariti še znatne rezerve, ki se po navodilih Duceja porabljajo za pospeševanje riževega gospodarstva. V lanskem letu je zavod v ta namen prispeval preko 20 milijonov lir, predvsem za tehnično opremo pridelovalcev, za gradnjo naprav za namakanje in skladišče, katerih kapaciteta je narasla že na 1.2 milijona metriskih stotov, pa tudi za postavitev primerljivih naprav za sušenje pridelka in za predelovanje dobrega semena. Zavod je ustanovil družbo Sapri (Soc. An. Produttori Riso) v M'lanu, ki vrši ne le znanstvene poizkuse, temveč skrbi tudi za pridelovanje in razdelitev semena z dvema obratoma za mehanično sortiranje semena (letna kapaciteta 70.000 stotov). V spoznanju koristi, ki jih nudi uporaba dobrega semena, so se italijanski pridelovalci riža v znatni meri poslužili koristi, ki jih nudi ta naprava. Leta 1935 je družba dobavila pridelovalcem 2015 metriskih stotov semena, tri leta kasneje 11.500, lani pa že 37.280 stotov. Uporaba dobrega semena je v marsikaterem oziru pripomogla k povečanju hektarskega donosa, ki je že pred prvo svetovno vojno dosegel 33 metriskih stotov na hektar, pa se je v zadnjih desetletjih še znatno dvignil, in sicer leta 1931 na 44 stotov in v zadnjih letih na okrog 55 stotov. Seveda je povečanje hektarskega donosa pripisati tudi zboljšanju pridelovalnih metod in zlasti izgraditvi naprav za namakanje. V ta namen je država žrtvovala znatne zneske, predvsem v zvezi z izgraditvijo omrežja kanalov v Severni Italiji. Tudi novi načrt za gradnjo vodne zveze med jezerom Garda in Adrijskim morjem predvideva gradnjo številnih odvodnih kanalov za namakanje riževih polj.

Vzporedno z ukrepi za povečanje hektarskega donosa so šla prizadevanja tudi za povečanje pridelovalne površine, ki je narasla od 123.300 ha v letu 1932 na 163.000 ha pred izbruhom sedanje vojne. S tem se je celtni italijanski pridelek riža še pove-

čal in je dosegel leta 1936 7.3 milijona stotov in leta 1938 pa 8.2 milijona stotov; leta 1939 je nekoliko nazadovalo, naslednje leto pa je dosegel celo 8.4 milijona stotov.

To znatno povečanje proizvodnje je mnogo pripomoglo, da se je nadalje zboljšala italijanska oskrba in da je bila ustvarjena možnost tudi za povečan izvoz v druge države, zlasti v Nemčijo, navzile narasli domači potrošnji. Povečala se je vrh tega potrošnja riža v industrijski predelavi (škrob, alkohol, kozmetični in farmacevtski preparati) in potrošnje v pivovarnah za izdelovanje slada. Gospodarstvo z rižem je v zadnjih letih zavzelo tudi važno mesto v oskrbi Italije s celulozo. Riževa slama se danes že v znatnem obsegu predeluje v celulozo, medtem ko se odpadki iz luščilnic riža, ki se prej niso izkoriščali, uporabljajo za pridobivanje pogonskega goriva s suho destilacijo.

Gospodarske vesti

— Italijansko - nemška blagovna izmena. V zvezi z nedavnim obiskom nemškega državnega tajnika v prehranjevalnem ministristvu Bacheja v Rimu in z razgovori, ki jih je imel kmetijski minister Pareschi z državnim tajnikom Bachejem, prinašajo listi nekaj podatkov o znatnem razvoju blagovne izmenjave med Italijo in Nemčijo. V lanskem letu je odpadlo 45% celotnega italijanskega izvoza na izvoz v Nemčijo, medtem ko je Nemčija sama krila 60% celotnega italijanskega uvoza. Po podatkih za prvih 8 mesecev lanskega leta se je pri uvozu iz Nemčije povečal delež polifabrikatov, živih živali in živil, zmanjšal pa se je nekoliko delež surovin in izdelkov. V okviru italijanskega izvoza v Nemčijo pa se je povečal delež italijanskega izvoza surovin, polifabrikatov in izdelkov pri nekoliko zmanjšanem deležu izvoza živine.

— Nov trgovinski sporazum z Bolgarijo. Kakor smo že kratko poročali, je bil te dni v Sofiji sklenjen med Italijo in Bolgarijo nov trgovinski sporazum, ki ureja vprašanje blagovne izmenjave, ki so se pojavila v zadnjem letu. Obseg blagovne izmenjave se je že v letu 1941 znatno povečal. V tem letu je Bolgarija uvozila iz Italije za 400 milijonov levov blaga, sama pa je izvozila v Italijo blaga za 788 milijonov. V lanskem letu se je povečal bolgarski uvoz iz Italije, ki je dosegel vrednost 1 milijarde levov. Zlasti se je lani povečal uvoz tekstilnega blaga iz Italije. Bolgarija sama pa lani zaradi slabše letine ni mogla v enakem obsegu dvigniti izvoza v Italijo. Da se krije nastali klirniški saldo v korist Italije, je Italija nakupila v Bolgariji znatnejše količine tobaka. Tudi v novem sporazumu so predvidene večje dobave bolgarskega tobaka Italiji, in sicer iz letne 1942. Pričakovati je, da se bo v letošnjem letu blagovna izmenjava med obema državama še povečala, zlasti glede na izvajanje lanskega sporazuma o uvedbi neposrednega prometa s tovornimi avtomobili na cesti Antivari—Sofija—Ruščuk, kar bo omogočilo znatno zmanjšanje prevoznih sredstev. Za promet blaga preko Albanije je Italija dala Bolgariji na razpolago posebno svobodno ceno v luki Antivari.

— Mlatinski načrt v Italiji. Italijansko kmetijsko ministristvo je sestavilo načrt za mlatenje žita, ki se mora izvršiti tekoj po končani žetvi. V nekaterih južnih pokrajinah morajo do 30. junija zmlatiti določeno del letine. Tudi v drugih pokrajinah bodo morali prej začeti z mlacenjem. S tem v zvezi se bo letos tudi prej pričelo z oddajo pridelka. Izvedba načrta je prenesena na Zvezno kmetijskih združenj, ki je v ta namen ustanovila poseben tehnični inspektorat.

— Obnovljeno pridobivanje arzenove rude na Hrvaškem. V Bosni so že v zgodnjem veku pridobivali arzenovo rudo, in sicer v Hrnzi pri Kreševem. Velike količine zlatorumene auripigmenta (arzenovega sulfida) in rdečega realgara (arzenovega disulfida) so v srednjem veku preko Dubrovnika zvažali v vse dežele Sredozemskega morja. Se večji razvoj je bil zabeležen v prvi dobi turškega gospodarstva na Balkanu, ko so rudniki v Hrnzi prevzeli podjetni albanski trgovci, ki so rudo predelovali v Sarajevu, kjer so izdelovali poseben preparat iz auripigmenta, ki so ga prodajali po vseh turških deželah kot sredstvo za odstranjevanje las in dlak. Pod roko pa so šle tudi precejšnje količine v svet kot strop. V 18. stoletju je pridobivanje arzenove rude v Bosni docela prenehalo in ko je leta 1878 Avstro-ogrski okupiral Bosno, so bili rudniki že docela opušteni. V začetku sedanjega stoletja je neki hamburški podjetnik skušal obnoviti proizvodnjo arzenove rude. Leta 1933 je pričela z obnovitvenimi poizkusi neka tvrdka v Sarajevu. V večjem obsegu je bilo obnovljeno pridobivanje arzenove rude pod upravo Nedvisne Države Hrvaške. Pri Hrnzi so otvorili nov rudnik. O obsegu proizvodnje niso objavljali podatki. Leta 1940 je znašala v Bosni proizvodnja le 45 ton. Bosanska ruda vsebuje 18 odstotkov arzena in se izvaja sedaj v inozemstvo. Obstojačo pa načrti, da se v Hrvaški sami prične s predelovanjem rude, zlasti sredstva za pokončanje rastlinskih škodljivcev in v razne preparate za kožne, živčne in krvne bolezni.

— Povečana izvozna sposobnost Španije. Iz Madrida poročajo, da je Španija nadeje povečala proizvodnjo raznih kovin, ki jih pretežno izvažajo na osnovi kompenzacij. Tako je bil med Finsko in Španijo sklenjen kompenzacijski sporazum, po katerem bo Finska dobavila Španiji večje količine feronika v kompenzacijo za španski izvoz cinka in svineca. Mnogo narodil dobiva španska industrija v zadnjem času iz južnoameriških držav, ki ne morejo uvažati potrebnega blaga iz Severne Amerike. Tako so se argentinske uvozne tvrdke obrnile na španski sindikat za železo in jeklo z naročili za razne železne profile, železniške tračnice itd. Tudi iz Brazilije je prispelo naročilo za dobavo 50.000 ton železnih tračnic. Brazilija se vrhu tega zanima za dobavo motorjev. V Španiji se je industrija motorjev v zadnjih letih znatno razvila in krije že vso potrebo dežele, tako da obstaja možnost za izvoz motorjev v Južno Ameriko.

Ob krsti dr. A. Kramerja

Ljubljana, 28. maja. Prvi dan svojega kratkotrajnega bivanja na Zalah je dr. Albert Kramer do pozne popoldanske ure počival v kapelici sv. Krištofa. Ves dan so prihajali ljudje kropit pokojnika, prinašali so tudi že prve vence in marsikdo se je v tišini kapelice, ob zadnjem svidenju s plemenitim pokojnikom toplo zamislil v tiste dni ali ure, ki jih je kdaj preživel v njegovi družbi.

Svidenje s pokojnikom v kapelici sv. Krištofa

Ne polnih 61 let je živel dr. Albert Kramer. Malo pomeni tako število let človeku, ki živi le zabavi ali ničumnosti. Mnogo dragocene vsebine pa je v takem skupku pri človeku, ki je vsa življenje samo delal in ni poznal razlike med dnevom in nočjo. Delo in značaj oblikujeta človeku obraz. Največkratneje pa mu ga izklesae večna, stroga obrazca — Smrt. Da, mož, ki leži pred nami tog, droban, v zasluženem pokolu, mož plemenitega obraza in visokega čela — to je dr. Albert Kramer. Koliko lepih dni smo preživel z njim, kako smo si domisljali, da ga poznamo — a glejte, šele zdaj se nam je razodel njegov pravi obraz, tisti, ki smo ga v vedri luči sončnih dni le bolj slutili kakor v resnici gledali.

Gentleman, vselej in dosledno gentleman, duhovit debater, najprijetnejši kramljalec, pogosto kar do lahkomišelnosti darežljiv in dobiten, vse in vsakomur prizanašajoč, vselej elegantno opravljen, toda v resnici bohemske skromen in mačozahaven — takega smo poznali v življenju. Treba je že bilo videti na lastne oči, kaj in koliko je dr. Albert Kramer snoval in ustvarjal, kako je bil vsako noč do poznih ur na du in kako je šele ob prvem svitu ležal v posteljo s knjigo v roki, s svojo najzvestejšo tovarišico — treba je bilo poznati vse način njegovega življenja, da si spoznal tudi njegov razkošni in razpisni talent. Nasmehljani, le v debati za pravilno reč zastopni obraz ni bil vselej pravo zrcalo njegove duševne veličine. Še najbolj so njegove krotke pa živahne oči izdajale bistri njegov duha, dobrodušje in zdravi smisel za humor in satiro. Zdalj ga, ko so se oči zaprle in je ugasnila plamenica njegovega duha, zdaj nam spokojni obraz nemo razodeva vse tisto, kar je dr. Kramer bil: novinar, kakršnega še nismo imeli, javni delavec, služabnik skupnosti. Čelo se je visoko vzbočilo, poteze na upadlih licih so se zaostrile, še vedno gosti lasje na okrožajo krepko, rumenkasto blede fizionomijo.

V pokrogu nad glavo se v svojem razkošnem škrlatu bohotilo potonike, žareče znanilce nastopajočega poletja. Tudi na pokojniku počiva sopek potonik, s srebrnim trakom prevezan, in pa sopek krvavo rdečih nageljčkov. Košata, zelena oleandra ob vzglavju sta dva simbola spokojnosti — prav ta čas se zunaj kapelice razposajeno poigrava veter s hrastici in cipresami in šumi v vejah lepe, srebrnkaste smreke blizu kaple. Lastovica, letošnja mladica, se je v zaletu radovedno vtihovala v kapelico in zbežano obletala masivni svetilnik, ki izpod stropa razliva iz šestih žarnic luč na pokojnika. — potem se čvrste požene spet ven v svobodo, kjer nad poljem škrlatni drobiž svoj strastni spev o življenju in ljubezni.

Krist v belem marmornem reliefu razpenja na rumenkastem granitu svoje strte roke. Kakor vdane v večnost se ob njem smehljajo zlate glavice angelčkov. V črni krsti pa je pokojnik sklenil roke k objemu drobnega belega križa, rok, ki so bile razpisne v delu in dobroti. »Pod perjo se pno ti žulje« — je zapisal posvetilo slovenskim novinarjem zdaj že tudi pokojni pesnik Silvij Sardenko, ko smo zborovali v njegovem kraju, »Zulji« — ko da s plugom si ratara. Bolj kakor vsem nam drugim so te besede lahko veljale dr. Albertu Kramerju. Delal je s peresom neutrudno, z naponom in z neprematljivostjo, vdano, kakor da bi na polju oratari. Še so mimo njega časti in priznanja, odklonevanja in visoka spoznanja — a dr. Kramer je ostal tisto, kar je vselej hotel biti: novinar. Črno obrobljeni parte ob vstopu v kapelico nam to še posebej potrjuje. Zapisano je tam, da bo pogreb pokojnega gospoda dr. Alberta Kramerja — novinarja — v petek popoldne. Njegovega nepreklicnega priznanja k novinarskemu poklicu ne bomo dr. Albertu Kramerju nikoli pozabili. Bil nam je vzornik v življenju, da si boljšega nismo mogli želiti. Zdalj, ko se tista skremna peza, kolikor je na pokojniku bilo minljivega poveljano postavlja, da najde počitek v sveti domači prosti — pošle, pravimo, bomo bodočim pokolenjem novinarskega stanu med Slovenci lahko vedno prikazali dr. Alberta Kramerja kot velikega pionirja.

V gaju cvetja v kapelici sv. Nikolaja

V četrtek popoldne so krsto s truplom prenesli v kapelo sv. Nikolaja. To je pač najlepša kapela na Zalah, poveljujoča s svojim umerno elegantnim, novoklasičnim slogom dostojanstvo Smrti. Vsa praznična je v sončnem dnevu, ko sprejema gruče pokojnikovih častilcev. Z vsakim tramvajem prispevajo kropilci, premnogih prihajajo peš. Marsikomu se orose oči ob pogledu na pokojnikov obraz. Ob krsti tako plemenitega človeka, kakršnega je bil dr. Albert Kramer, so solze blazilo izgubi. Vsakdo pač sam vé, kaj je izgubil z dr. Kramerjem. Prijatelja. Vodnika. Dobrotnika. Blago dušo, ki te je kdaj koli osrečila s smehljajem in zlato besedo. Poleg moških prihajajo mnoge dame in preproste ženske, kropijo, pomolijo in si brišejo oči.

In vse popoldne prinašajo vence. Po tri, po štiri, zdaj od tega, zdaj od onega tramvaja. Zelena stola razmeščaj pogrebnički, nanje obešajo prečudno lepe spletke cvetja in zelenja. Pokojnik počiva že v pravem paradizu cvetja. Na masivnem podstavku iz črnega marmorja in na krsti leže venci pokojnikovih najbližjih. Svojem ljubemu »stričku« sta položili ganljivo lep velik sopek iz belih lilij z belim trakom mali nečakini Neva in Kika. Poleg sopek je težak družinski venci: rože, nageljčki, počez palmova veja. Nad zglatvijo se bohoti čudovito lep lok belih in rdečih vrtnic. Kakor da tekmujejo prijateljske družine in naši vrtnarski umetniki, tako pestro in razkošno so spleteni posamezni venci. Cvetnik-maj je darežljivo odprl svoj vrt in ponudil vse, kar je na njem najlepšega, najbolj zlahtnega.

Ob steni je prvi pri vstopu v kapelico venci, ki ga je — kakor govori napis na črnem traku — posvetil konzorcij »Jutra« svojem nepozabnemu ustanovitelju in direktorju. Rdeči in beli nageljni se družijo v blago harmonijo. Dalje tam blizu krste zbudijo pozornost izredno velik venci belih in rdečih rož in nageljčkov, mirte in asparaga, prekrizan pa je z dvema palmovima vejama. Ta mogočni spiet so dr. Albertu Kramerju poklonili zvesti Ljubljanci. Narodna tiskarna se je oddolžila svojemu predsedniku z vencem, v katerem so na smrečje in asparagus vpleteni mnogi rdeči nageljčki, spodnji del pa krasijo rdeče lilije. Novinarsko društvo je poklonilo dolgoletnemu zvestemu članu zelo lep venci izbranih rdečih vrtnic in rožnatih nageljčkov na cipresju in smrečju. Svojemu dramu predsedniku je posvetilo društvo »Kazino« venci rožnatih nageljčkov, ki se vzpenjajo in obodu na podlogi smrečja, v spodnjem delu pa so žareči nageljčki, a čez venci je položena palmova veja. Pa saj ni mogoče podrobneje opisati vseh vencev, vsak je umetnina zase in zato najpristnejši izraz toplenga srčnega odnosa družin ali družb nasproti dr. Albertu Kramerju.

In še prinašajo vence in še prihajajo kropilci. Že so pripravljena nova stojala, da bodo nanje obešili vence pred kapelico, kjer dve beli brezji nemo vabita v tihiem hramu Smrti. In ure minevajo, že

se je razgibala Ljubljana, da poroma na Zale k veličastni počastitvi dr. Alberta Kramerja. Prišla je bridka, toda velika in svetla ura slovesa.

Dve žalni svečanosti

Ljubljana, 28. maja. V direktorjski sobi »Jutra« sta bili danes dve žalni svečanosti, posvečeni spominu ustanovitelja našega podjetja in direktorja njegovih listov dr. Alberta Kramerja. Soba, ki je že mala dvorana, je bila za to prilično pleteno okrašena z zelenjem in cvetjem. Na črno drapirani steni je visela portretna slika umrlega gospodarja, še posebej obdana z majniškim cvetjem.

Ob 11. dopoldne je bila skupna žalna seja upravnega in nadzornega odbora za druge »Napredni tiske«, solastnice »Jutra« in Narodne tiskarne. Polnoštevilno zbranim članom obeh odborov sta očitala pokojnikov lik in njegovo delo predsednik zadruge dr. Kalan in član upravnega odbora dr. Pirkmajer.

Uro kasneje, popoldne, so se zbrali v istem prostoru k spominski svečanosti predstavniki lastništva podjetja ter vsi njegovi uslužbenci z uredniki na čelu. Predsednik dr. Marjan Zajec je v pietetnem govoru nanizal nevenljive zasluge dr. Alberta Kramerja za razvoj našega časopisa, urednik in pisatelj Vladimir Levstik pa je v kratkih toplih besedah prikazal pokojnega direktorja kot tovariša in prijatelja vseh njegovih sodelavcev.

Obe svečanosti sta naredili najgloblji vtis na vse navzoče, ki so ob koncu govorov počastili spomin nenadomestljivega pokojnika s klici: Slava mu!

Kronika

* Papež je sprejel 4000 vernikov. Iz Vatikana poročajo, da je sv. oče v sredo 26. maja sprejel 4000 vernikov, katerim je podelil svoj blagoslov.

* Admiral Gasparri odklikovan z zlato kolajno za hrabrost. Za hrabro zadržanje pri požaru municijske ladje v neapeljskem pristanišču, ko je admiral Gasparri pravčasno spravil na valno neko torpe ovko, a je svoje dejanje plačal z življenjem, je bil odklikovan z zlato kolajno za hrabrost.

* Smrtno ponesrečen letalski general. Nemški listi poročajo, da se je pri službenem poletu na fronti smrtno ponesrečil poveljnik neke letalske skupine general Hofmann von Waldau, ki si je za namško iztalstvo pridobil velike zasluge.

* Smrt bivšega predsednika vzklicnega sodišča v Trstu. Dne 24. maja je umrl v Sondalu po kratki bolezni Eusebio Ricardo Isola, prvi predsednik vzklicnega sodišča v Trstu. Pokojnik je bil dolgo vrsto let med prvimi vladnimi fišisti.

* Izpiti za dijake vsučilšč v Bombardirnih krajov. Ministrstvo za prosveto v Rimu je izdalo odločbo, da lahko polagajo izpite dijaki univerz v Catanji, Messini in Palermo na kateri koli italijanski visoki šoli, ki odgovarja stopnji univerz in fakultet v omenjenih treh mestih. Slušaletji morajo univerzitetni oblasti, pri kateri hočejo oprijeti izpit, predložiti v potrdilo samo svoje indekse.

* V Rimu so obhajali obletnico argentinske neodvisnosti. V cerkvi na trgu Buenos Aires v Rimu so se dan obhajali 133. obletnico argentinske državne neodvisnosti. Službe božje so se udeležili v prvi vrsti v Rimu živeči argentinski državljani, pa tudi mnogi predstavniki vojaških in civilnih oblasti, fašističnih hierarhij in drugega občinstva. Popoldne istega dne je bil v argentinskem poslanstvu v Rimu velik spejem.

* Trojčki. Kmetica Elena de Giorgio iz San Giorgio di Nogaro je te dni povila trojčke, dva dečka in deklico. Mati in otroci so zdravi.

* Predpisi za izdelovanje čuvice. Ministrstvo za korporacije je izdalo okrožnico z napotki za izdelavo čuvice. Okrožnica določa, da se sme goveje unje uporabljati samo za izdelavo meških čevljev, drugim se za ženske čuvice smejo uporabljati, samo kože plazilcev in zajcev.

* Koncert gorizkega karitativna. Iz Gorizije poročajo, da se je vrnil z ruskega bojišča znani baritonist Vencelav Grijan, ki je bil na vzhodni fronti z nekimi topniškimi oddelkom. Kmalu po povratku v Gorizijo se je Gorijan pripravil na vokalni koncert in v petek zvečer je nastopil s sporedom, ki je obsegal arje iz raznih znanih oper.

* Zvesto spremstvo aretiranih čiganov. V okolici Roviga so karabinjerji aretirali dva cigana, enega iz Pavije, drugega iz oklice Triesta. Ko so cigane odpeljali v sodne zapore, se je ciganom pridružila precej velika množica.

Velika akademija ljubljanskih srednjih šol,

ki bo v nedeljo, 30. t. m. ob 11. uri dopoldne v unonski dvorani pod pokroviteljstvom našega vladke dr. Gregorija Rožmarna,

bo najsvetnejši prikaz dela in vneme naše srednješolske mladine za prave vrednote našega naroda.

Dosedanje skušnje kažejo naravnost dovršeno pripravljenost mogočnega pevskega zbora ljubljanskih srednjih šol, ki bo šel nad 300 pevcev, kakor tudi orkestra, ki bo zaigral ob petju lepe skladbe Pribošiča, Massenetta in Foersterja. Na sporedu so še razne solo in pevске zborovske točke, kakor skladbe Wieniawskega, Hribarja, Miheliča, Vodopivca, Foersterja, Riharja, Premrla in Moreauja. Sam spored že priča o lepi zasnovi te akademije, katere priprave vodijo priznani glasbeni vzgojitelji.

Poplačajmo našo prizadevno mladino s številnim obiskom.

Vstopnice so v predprodaji v trgovini Sfiligij, Franciskanska 1 ter eno uro pred pričetkom akademije pri blagajni kina Union, Cene od 12 lir navzdol, za dijaške skupine od 4 lire navzdol. Ker je število vstopnic po znižani ceni omejeno, naj si dijaške skupine čim prej preskrbe vstopnice.

ka skupina njihovih družin. Ciganski roč je spremljal aretirana cigana s čuvmi, otroki, vozi in psi naravnost do postaje, kjer so morali nastopiti varnostni organi s silo, da so vsiljive cigane odgnali ter jih ločili od njihovih poglavarjev.

* Bivši dobavilec italijanske vojne mornarice Francisco Vigilante je bil ob odločbi za zadržbo držve zaradi izdaje vojaških tajnosti obsojen na smrt. Sodba je bila že izvršena.

* Nov letniški slovar. V Rimu pripravljajo prvo veliko izdajo novega letniškega slovarja. Zaležnik bo Kraljevi z-rod za germanske študije. Dosej so natirali prvih 15 pol, nadaljnjih šest pa še pripravljajo.

IZ LJUBLJANE

u— Nov grob. Po kratki ručni občini je v 74. letu starosti preminul poštni zvučnik v pokroju g. Jakob Ročlj. Zapiška soproga, dva hčerki, tri snove in drugo sorodstvo. K vsemu prečiku bodo pokopniki spremlili v nedeljo ob 15. iz kapelice sv. Petra na Zalah na pokopališče k sv. Križu. Naj v miru počiva! Svojem izrekanju naše iskreno sožalje.

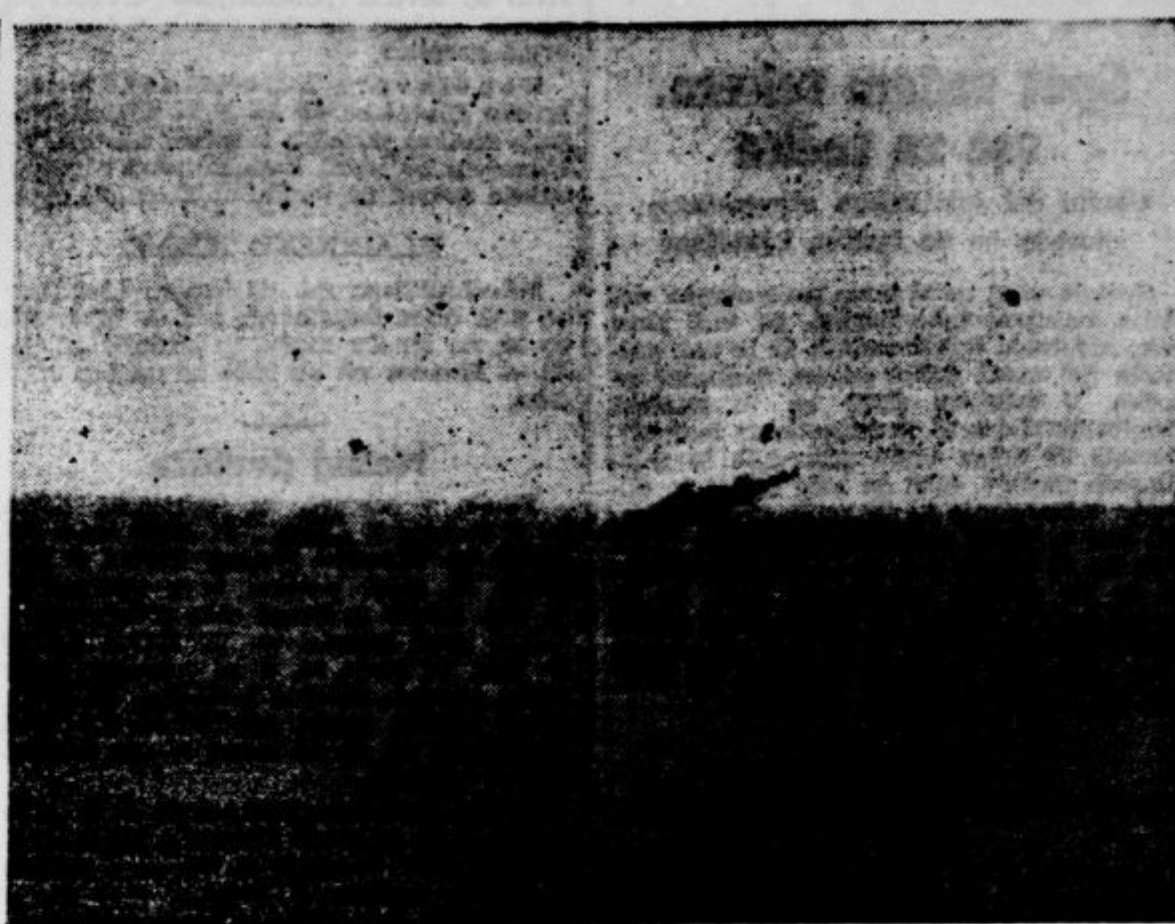
u— Pončji je deževalo. Četrtek je bil precej oblačen in tudi na pretpit. Živo srebro je doseglo 22,4°C. Prsti ponoči je začelo deževati. Dež je trajal le kratko časa. Tudi večer zjutraj je bilo neba še vedno oblačno. Jutranja temperatura je bila 11,4°C. Barometar se drži pecej visoko, na 770 mm. Čez dan nam je spet plesnalo sonce. Maj se pravlja v sprejemljivim vremenom. Vendar smo bili letos z njim zelo zadovoljni. Nečimni nam je mnogo sonca in kadar je bilo treba, je čezvelj zemljo z dežjem.

u— Prodaja mesa. P. krajinski Prehajnevalni zavod sporoča, da bodo v soboto, 29. maja t. l. potrošniki lahko dobili pri svojih običajnih mesarjih proti predložitvi mesarske knjižice 100 g govejega mesa. Delitev se bo pričela ob 7. uri.

u— O skrinovnem doživljanju nam govori dolg podlistek, ki ga prinaša »Domovina« tega tedna. Močno zanimivi feljton je izpod peresa K. Webstera, znanega raziskovalca skrivnih pojavov. Gotovo ga bo vsak čitatelj prečital z nespo to pomnostjo. Nadležje nam opazuje »Domovina« najbolj slovečega Napoleónovega vojuna in njegovo delovanje. Med poučnim čitvom je izšel članek posvečen raziskovanju vzrokov potresa. K. kor vedno, prinaša tudi ta teden »Domovina« veliko krizanko in mnoge druge zabave. »Domovina« je najcenejši slovenski tisk, saj stane posamezna številka le 60 stotnik. Priporočamo jo tudi ljubljancem.

u— Na XV. smučeničnem koncertu bomo slišali kot prvo točko koncertnega sporeda Novakovo Slovaško suto, v kateri skladatelj na svoj način opisuje življenje med slovaškimi narodom. Suta ima pet odstavkov, ki imajo naslednje naslove: V cerkvi, Med otroci, Zaljubljenca, Na plešniču, V noči. Instrumentalno je to delo odlično. Vsek odstavek rase tvori nekako celoto, v petem stavku pa se ponavljajo posamezni motivi iz prejšnjih. Do uza v glasbenih krogih velik slves in je zelo pogostejši na koncertnih sredo. dhi. Poleg Slovaške sulte se bo prvič v Ljubljani javno izvajala Zandonaiova Trentska rapsodija. Zandonai, skladatelj modernere smeri, rodom iz Trenta, je v tem delu neslaskal svoje otco domovno v izrednih pestrh in slikovitih barvah. Zandonai je mojster v instrumentaciji, delo se mu je izredno posrečilo in bo prav gotovo ugašalo tudi pri nas. Poleg teh dveh skladb bomo slišali še Črjkovskega Koncert v b-molu s solistom pianistom Antonom Trostem. Koncert dr. g. r. gospod Niko Stritof. — Predprodaja vstopnic v Knjižarni Glasbene Matice. Koncert bo v ponedeljek 31. t. m. ob pol 7. v unonski dvorani.

u— K. koncert v stolnici. V sredo, dne 2. junija bo ponovitev Tomčeve kantate Križev pot in v naslednjih vrsticah nadejamo se kratko glasbeno analo z posameznih postaj. V tretji postaji najde tokrat rahel odsev v glasbi (Kristus ob bripavom vpitju množice omazuje in pada pod križem). Razen kratke, mirnejše prelinitve v sredi in na koncu, je glasba te postaje živahno razgibana. Vse dečesanje točke je izvajel mešani zbor. V četrto postaji (Jezus sreča svojo žalostno mamo) nastopi ženski zbor, ki prinese v dočesje razgibanost znatno umirjenje po glasbi in po zvoku. Oblikovno razpada ta postaja v dva dolžinsko sicer neenaka dela, ki si pa vsebinsko odgovarjata. V smislu besedila (Simon iz Črene pomaga Jezu-

Un nostro aerosilurante attacca un convoglio nemico nel Mediterraneo — Italiane torpedino letalo v napadu na sovražni konvoj v Sredozemlju

su nositi križ) izvaja peto postajo bas-solo. Njegova melodija je zasnovana v širokem loku, višek speva je v sredini (... usmilj se Simona, Gospod). Šesta postaja (Veronika s potnim prtem) je napisana za alt-solo. Oblikovno je podobna prejšnji z nekoliko izstopajočim srednjim delom. Bas-solo bo pel basist Julij Batetto, alt-solo pa ga. Franja Golobova. Spremljevanje Križevega pota bo z organi, kar bo oskrbel monsignor Stanko Premrl. — Dirigent Mirko Polič. Začetek koncerta bo točno ob 7. uri zvečer. Vstopnice so na razpolago v Knjižarni Glasbene Matice.

u— Koncert na dvh klavirjih. To p. nogo koncertnega udeleževanja sta v zadnjih letih pri nas gojili s hvalevredno intenzivnostjo naši pianisti Marta Bizjak in Silva Hraščev. V petek 4. junija pa bo nastopil v veliki filharmonični dvorani Duo: R. in Gregoria Nardi iz Francije. Ključ dolgo vrsto let gojita igro na dveh klavirjih in s svojimi spretnimi koncertirata po vsej srednji Evropi. Izvajali bosta izključno le originalne skladke, ki so napisane za dva klavirja in na spriedu so zastopani naslednji skladatelji: Mozart, Schumann, Chopin, Clementi, Brahms in Frnk. Koncert bo v veliki filharmonični dvorani, začetek točno ob 7. zvečer. Predprodaja v Knjižarni Glasbene Matice.

u— Društvo »Mali go-pod-re« vabi vse korojevečane, da pridejo v nedeljo 30. t. m. ob 10. dopoldne v posvetovalnico na Galusovem nabrežju 33, kjer bo zanimivo predavanje o koroju.

u— Naznanila sobi. Mestno županstvo še vedno mlati v sredini mesta nujno potrebuje več čedno opremljenih sob za nastanitev oficijel in uradnikov. Kdor koli ima kako primerno sobo, naj jo takoj naznani mestnemu odpravnstvu v sobi št. 23 v III. nadstropju mag'sratnega po-depja za Rehbavim vodjakim.

u— Mestna ambulanca bo zaprta v sredo dne 2. junija zaradi svačenja prostora.

u— Kočno trave na bregovih Ljubljane je mestna občina Ljubljane za letošnje odčala ter so mestni čuvaji dobili nalogo, da slihernega, ki ni upravljen kositi ali žeti ob Ljubljani, naznanijo mestnemu poglavarstvu, ki bo kršitelje klicalo na odgovor.

u— Gemošike, osmošole! Matematik, strokovnjak v kratkem priredi za letošnje maturante hiter ponavljalni tečaj iz matematike za skromen honorar. Vabljeno! Pojavila in prijava vrak dan od 8.—12. in od 14.—16. Novi (Turški) trg 5-111. Instrukcije.

u— Tekaj za električno varjenje na Drž. tehniški srednji šoli v Ljubljani se bo pričel v ponedeljek 7. junija ob 14. v šolski varilnici (delavniško poslopje). Ker je še nekaj prostih mest, sprejema šolska uprava naknadne prijave še do 4. junija.

u— Nesreča. Z zlojono levo nogo so pripeljali v ljubljansko bolnišnico 57 letnega posestnika Alojza Zelinkarja iz Krke, ki je padel v gozdu pri podiranju drevja. Na glavi se je poškodovala 33 letna gospodinja Jožefa Hebarjeva iz Ljubljane. S koleza je padel in se potolkel po obrazu 20 letni sin posestnika Josip Suhadolc iz Borovnice. Pes je ugriznil v levo nogo 22 letno delevko Marijo Keželjevo iz Dobrnica. Po stopnicah je padla in se potolkla na glavi 51 letna zasnabnica Ivana Vrečkova iz Ljubljane. Z vrza je padel in si zlomil levo nogo 61 letni sin mizarja Miroslav Solen iz Tomčevega. Dvletni sinček delavca Franc Klemenca iz Zgornjega Kašlja si je pri padcu zlomil levo nogo. V deščico se je vaskal 5 letni sin sluga Srečko Berčič iz Ljubljane. Na rezilu slamo-reznice se je ranil na stopu 30 letni sin posestnika Izidor Mufel iz Zalega. 21 letni čevljar Jozef Ružič iz Žužemberka pa si je pri padcu zlomil levoico. P. nesrečen. e se zadržavo na kimsrtem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice.

Z Gorenjskega

Zborovanja. V Mavčičah je b. l. član zbor vseh krajevskih funkcionarjev. Vodja Steiner je opozoril na važnost zbirke planin in zbirke za Rdeči križ. Nato je orisal politični položaj. Nadalje je bil sklican mesečni zbor v šmartnem pod šmarno goro. Krajevni vodja in šolski upravitelj Bindar je izpopolnil štab sstrudnikov, ker so bili nekateri vpklicani k vojakom.

V Kamniku je bila materinska proslava ob gostovanju pevskega zbora iz Domžal, ki ga vodi učitelj Obertrauter. Kamniška godba je igrala slavnostne komade. Med recitacijami so prebrali pismo nekega mladinskega vodje, ki ga je pred smrtjo na fronti pisal svoji materi. Mladinska voditeljica kamniškega okrožja Elza Topič, ki je bila sestavila spored, se je zahvalila materam za udeležbo.

Uvedba spiska odjemalcev za popravila čevljev. V gorenjskem tečaju je objavil krajski deželni svetnik razglas, da se morajo vsi prebivalci kranjskega okrožja vpisati do 30. junija v spisek odjemalcev katelega kot čevljarja. Čevljarske delavnice smejo sprejemati naročila samo od tistih,

ki so vpisani v njihov spisek. Vsek potrošnik se sme vpisati samo v en spisek, pri spremembi bivališča se mora vpis izbrisati. V spisek se lahko vsakdo vpíše le, ako predloži oblačino izkaznico, čevljarske delavnice morajo popravila brezpopojno izvrševati po vrstnem redu, kakor so naročila prispela.

O risarški razstavi v novi telovadnici meščanske šole v Domžalah smo že poročali. Podrobnejši opis prinaša »Karawan-ken Botes«, ki pravi: Razstava je bila pod geslom: »Za svobodo Nemčije«. Boji na kopnem, na vodi in v zraku, zimsko bojevanje na vzhodu kakor tudi boji našega afriškega zbora, delovna domovina na deželi in v mestu, blagodejno delovanje narodnosocialnega skrbstva, Rdečega križa, vojna zaposlitev dečkov in deklic, vse to je mladina izrazila na akvarelih, papirnem tisku, sliuatah, prišli tehniki in skicah s kredo. V glavnem so bila to posamezna dela, bilo pa je tudi nekaj zelo posređenih skupnih del. Razstava je pokazala, kako globoko doživlja tudi gorenjska mladina naš usodni boj, dokazala je veselje do dela in spretnost, pa tudi znanje in neutrudno priidnost risarskega učitelja meščanske šole S. Obertrautera, ki je priredil to razstavo s pomočjo pridne mladine.

Iz Hrvatske

Upokojeni vseučiliški profesorji. Na zagrebškem vseučilišču so bili upokojeni redni profesor filozofske fakultete dr. Krunoslav Babič, redni profesor prava fakultete dr. Stanko Frank, redna profesorja medicinske fakultete dr. Ernest Mayerhofer in dr. Sergej Saltykow. Nadalje so bili upokojeni redni profesor inž. Viktor Selinski, izredni profesor na kmetijsko-gozdarski fakulteti dr. Stjepan Pošić ter docent tehniške fakultete inž. Alfred Albini.

Zastava hrvatskih oboroženih sil. »Narodne novine« z dne 21. t. m. objavljajo zakonsko odredbo o zastavi oboroženih sil Nezavisne države Hrvatske.

Novinarstvo je javna služba. S Poglavitnikovo odredbo je bilo novinarsko delo na Hrvatskem proglašeno za javno službo. Hrvatska novinarska zveza je stanovska organizacija novinarjev. Zloraba novinarskega imena se kaznuje.

Položaj gledaliških umetnikov je urejen. Hrvatski listi poročajo, da so bila 22. t. m. potrjena pravila društva hrvatskih gledaliških umetnikov, ki ima kot podzave svobodnih poklicev podoben položaj kakor hrvatsko novinarsko društvo. V društvo gledaliških umetnikov se morajo vpisati vsi igralci, ki b'vajo na državnem področju. V roku meseca dni morajo prenehati z delom vsa dosedanja društva gledaliških igralcev. Med članstvo novega društva spadajo člani drame, opere, operete, baleta, opernega in operetnega zbora, baletnega zbora, umetniški vodje gledališča in pomočniki režiserjev, dirigenti in kapelniki, scenografi, korepetitorji, šepetanci in inspicijenti. Za predsednika društva hrvatskih umetnikov je bil imenovan režiser in član opere Dragutin Hrižič.

Razstava italijanskih umetnikov v Osijeku. V soboto je bila v Osijeku odprta razstava reprodukcij slik italijanskih umetnikov, ki je bila prej v Zagrebu. Razstavo prireja Zavod za italijansko kulturo.

Gostovanje dunajskega Volkstheatra v Zagrebu. Pod vodstvom intendantia Valtera Iliza in dramaturga Ota Grcha bo po poročilih listov gostoval dunajski Volkstheater v dneh od 27. do 29. t. m. v Zagrebu. Upizorili bomo Jezusovo dramo »Samuraj« in Davidovo veseligrlo »Otrok proteklijec«.

Ustreljeni mlci. Notranje ministrstvo je izdalo oglas, v katerem sporoča, da je bilo za ubitga ustaškega funkcionarja Stjepana Šiletića ustreljenih 10 oseb, za katere je policijsko ugotovljeno, da se komunistični prvaki.

Radio Ljubljana

SOBOTA, 29. MAJA 1943 XXI.

7.30: Pesmi in nepevi. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 11.50: »Pol ure na voljaka«. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slov. 12.45: Valčki. 13.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.12: Klasični orkester vodi dirigent Manne. 13.50: Simfonična glasba. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Šijanec. — Operetna glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 15.15: Pokrajinski vestnik. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 17.10: Nove plošče Cetra. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Politični komentar v slovenski. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 20.20: Pripombe k dogodkom. 20.40: Filmska glasba. — Orkester Cetra vodi dirigent Barizsa. 21.35: Predavanje v slovenski. 21.45: Koncert izvaja violonist Arrigo Serate. 22.15: Priljubljene pesmi vodi dirigent Zeme. 22.45: Poročila v italijanski.

SPORT

Spet sedem tekem, vse za točke

Glavni del jutrišnjega nogometnega sporeda bo na igrišču Ljubljane

Spet je pred nami nova prvenstvena nedelja, najmanj tako bogata, pa tudi prav tako zanimiva kakor zadnja, ki je tudi prinesla nič manj kakor sedem dvobojev za točke. V zadnjem času se je namreč osmim kandidatom za nogometne časti pridružila še dolga vrsta rezervnih in mladinskih moštev, tako da teče od sedaj do domačih tekmovalcev za točke na zelenem polju kar v štirih različnih skupinah. Medtem ko so tekme v I. in II. diviziji dospele že do prvega povratnega kola, so se borbe med mladimi in najmlajšimi začele šele pred tednom dni in so zdaj baš v pravem razmahu. Pojdimo kar lepo po vrsti pri pregledu jutrišnjega sporeda!

I. divizija

Dopolavoro t. t. — Hermes. Igrišče Ljubljane ob 17.

Nasprotnika iz najvišjega razreda sta dosedanja pot proti končnemu cilju hodila s precej različno srečo. Hermes jo je imel vsekakor več, in sicer že od vsega začetka, ko je z odločitvijo za zeleno mizo zbrisal neprijetne posledice prvega poraza proti istemu nasprotniku, ki ga bo imel pred seboj jutri in mu je razen tega padla v naročje še neoporečna zmaga proti Marsu, kar je bilo dovolj, da se je precej krepko usidral na drugem najboljšem mestu v tabeli. Približno enako slabo kakor Šiškarjem dobro se je godilo tobakarjem, ki so po presenetljivi zmagi nad Hermesom doživeli svoje bridko razočaranje ob razveljavljenju iste tekme, nato pa izgubili še vse ostale partije in ostali tako brez pike na repu tabele med najboljšimi. Ta razmišljanja o dosedanjih uspehih ali neuspehih obeh enajstoric na seveda niti najmanj ne pomenijo, da jutri izidi ne bi bili lahko kakršni koli. Po formi na papirju bi gotovo prisedli Hermežanom več nade na uspeh, toda Dopolavoristi tudi še niso vrgli puške v koruzo in bodo zdaj šele pošteno poskušali rešiti, kar se rešiti da. V tem znamenju se uetne jutrišnje srečanje razviti v ogorčeno borbo dveh zagriženih tekmecev od prve do zadnje minute, kajti boj ko so prvenstveni ples približuje zaključku, bolj je važna ne samo vsaka točka, temveč vsak zgoditek in celo vsaka dobro izkoriščena žoga.

II. divizija

Mladika — Zabjaki. Igrišče Ljubljane ob 15.15.

Kdor je videl zaigrati Mladiko v prvih tednih letošnje sezone in kdor je bil pričen na zadnji tekmi Zabjakanov, ko so tako mimogrede visoko obračunali z Vičani, si bo prav gotovo z napetim pričakovanjem ogledal tudi jutrišnji dvoboj teh enajstoric za točke. Moštvi zavzemata drugo za drugim najboljši mesti v svoji tabeli in že zaradi tega bi morali nuditi največ, kar lahko pokažejo zastopniki sedanjega drugega razreda. V ostalem pa se posebno Zabjaki morajo zavedati, da so na ta udobni prostor pod soncem prišli po precejšnji sreči in bodo jutri enkrat na vrsti, da res tudi pokažejo, da so ga zaslužili. To jim kajpa ne daje tudi zagotovila, da bi morali premagati Mladikarje, najmanj pa, kar bi morali, je to, da bodo postavili enakovrednega partnerja in vztrajali v tej borbi do konca, pa naj pride kar koli. Na izid čakajo seveda tudi ostali kandidati iz tabele...

REZERVNA MOSTVA

Zabjaki — Vič rez. Igrišče Ljubljane ob 10.30. Viška rezerva si je že preteklo nedeljo izposodila zastopnike Marsa, jutri pa so na vrsti Zabjaki. Sile v teh mo-

štvih so seveda porazdeljene drugače in njihovi srečanja ne gre meriti z merilom prvih garnitur.

Dopolavoro t. t. — Mladika rez. Igrišče Ljubljane ob 14. Prvi nastop drugega moštva Mladike nasproti aglinim tobakarjem bo tvoril živahen uvod v popolnanski spored na terenu ob Dunajski cesti.

MLADINSKE TEKME

Vič — Ljubljana ml. na igrišču Ljubljane ob 9.30, dalje Dopolavoro t. t. — Mars ml. ob 10. na igrišču Marsa in slednjič Mladika — Hermes ml. ob 10.15 na igrišču Mladike.

Nekaj drobiža

Finale v tekmah za italijanski pokal bo v nedeljo v Milanu, in sicer med Torino in Venezijo. Nastop Torina v polfinalu ni sicer potekel brez sitnosti in je bila tekma z Romo celo prekinjena 6 minut pred koncem — po krivdi gostov — toda ne glede na to ni verjetno, da bi zveza izvajala kakšne posledice. Če bi finalna tekma ostala neodločena, bo igra podaljšana za 2x15 minut — po mednarodnih običajih.

Zadnje kvalifikacijsko tekmo — to je že četrti — za odhod iz divizije A bosta igrali enajstoric Venezije in Barija v nedeljo 6. junija, najbrže v Bologni. Ker pa je tamkaj isti dan velika atletska prireditev, ni izključeno, da bo nogometni spored premeščen v Firenzo.

Evropska zveza poklicnih boksarjev v Rimu je te dni sprejela nekaj važnih sklepov glede oddaje nekaterih naslovov za prvenstvo Evrope. Tako je v petlinji teži določila nov termin (5. september) za dvoboj med sedanjim prvakom Italijanom Bondavalljem in njegovim izzivalcem Belgijcem Peetersom, medtem ko je bil t. s. evropskega prvaka v lahki teži priznan Italijanu Bistegu s tem, da ga bo moral do 10. avgusta t. l. braniti proti Holancu Lagrandu. V srednje teži teži je bil Francozu Cerdanu enak naslov odvzet, za njegovo nasledstvo pa morajo do 11. septembra t. l. obračunati Belgijec Wouters in Italijan Palermo. V teški kategoriji je bil odobren za termin 30. maja dvoboj med Belgijcem Sysom in švedom Tandbergom.

Italijanska teniška federacija je glede na to, da je najboljši igralec Italije Romanoni prestopil v vrste profesionalcev, na novo sestavila seznam deseterice najboljših, in sicer takole: 1. Cuccelli, 2. Del Bello, 3. Bossi, 4. Rado, 5. Quintavalle, 6. Sada, 7. Caniato, 8. Scotti, 9. Taroni.

Spodnja Štajerska

Novi grobovi. Na Teznu je umrl 48-letni čevljarški mojster Janez Beberič, v Mariboru pa 86letni žagar Karel Likavac, kovačeva hčerka Elza Mihelčeva in šoferjev sin Adolf Javornik. Pri Cmureku je umrla 78letna kmečka gospodinja Ivana Hedlova, ki je kljub 78. letom še ves zadnji čas opravljala težka družinska dela. Zadelja jo je kap.

Na Vurbergu so preteklo soboto in nedeljo zborovale voditeljice državne delovne službe na Spodnjem Štajerskem in na Gorenjskem. Najprej so si gostje ogledali Ptuj. Potem je okrožna voditeljica Sabukoskega na zborovanju na Vurberku pričela posvetovanje z razpravo o Spodnjem Štajerskem in Gorenjskem. Zvezni vođa Steindl je govoril o zgodovinskem razvoju in pomenu Spodnjega Štajerskega v okviru Nemčije, govoril Fritz iz Celovca pa je obravnaval Gorenjsko. Glavni ravnatelj dr. Papesch je orisal nemško kulturo na Spodnjem Štajerskem. Na zborovanje je prisel tudi pokrajinski vođa dr. Uiberreither iz Grada. Zborovanje je bilo zaključeno s koncertom pevskega godalnega kvarteta.

Razdelitev spričeval v Celju. Podobno svečanost kakor v Ptuj, o kateri smo včeraj poročali, so imeli preteklo nedeljo

LEPOTNA PENA

SAXO BELL

pospešuje krvni obtok v koži
Vzpodbuja živahnejše delovanje kožnega tkivaSaxobell
Vas to pomladil

Dobi se v drogerijah in parfumerijah

tudi v Celju. 280 mladeničev in deklet, starih najmanj 16 let, je obiskovalo kmetijske strokovne šole, kjer so dobili praktični in svetovno-nazorski pouk. Pri zaključni svečanosti na celjskem Starem gradu so bila razdeljena spričevala tistim, ki so uspešno prestali završni izpit. Poleg drugih je spregovoril tudi okrožni vođa Dorfmeister. Podobne svečanosti so bile v Mariboru, Apačah in Brčcah.

V Cmureku so imeli preteklo soboto in nedeljo prireditve Stranke. Cmurek je bil v zastavi. Na Glavnem trgu so slovesno sprejeli pokrajinskega vođa dr. Uiberreithera iz Grada. Ta je po sprejemu obiskal kmetovalca Alojza Luplerja v Dolnjem Rakiču, ki je bil proglašen za državnega zmagovalca pri poljski pridelavi sojčja. Nato je pokrajinski vođa govoril voditeljskemu zboru vsega okrožja. — Zaključil je s poudarkom: »Nobene težave nas ne smejo plašiti in Führerjeva poba nam mora biti vedno pred očmi.«

V Slovenski Bistrici so imeli v soboto proslavo stoletnice Petra Roseggerja. Do mača godba je igrala štajerske komade. Dekleta iz delovnega taborišča so prepevala štajerske pesmi, mladina pa je izvajala ljudske pleske. Alojz Gross, član mariborskega gledališča, je orisal življenje Petra Roseggerja, ki je bil nekoč pred prvo svetovno vojno imenovan za častnega občana Slovenske Bistrice in se po njem imenuje tudi drevored.

Vaški večer je bil prirejen v soboto v Laškem. Gostovat so prišli gojenci in gojenke mariborskega učiteljskega. Po glasbenem uvodu so prepevali štajerske pesmi, predvajali ljudske pesmi in uprizorili dva veseli enodejanski.

V Ljutomeru so v nedeljo prejeli spričevala prvi vajenci v gospodarskem in delovnem poklicu. Dr. Pastor iz Grada je orisal naloge kmetijskega poklica, ki mora biti prvi v Nemčiji. Spričevala je prejelo 45 vajencev.

Žena s šestimi moškimi

Nedavno je v Pragi na ulici avtomobil povozil 30letno žensko, ki so jo na cesti pobrali in odpeljali v bolnišnico. Ko so pregledovali njene dokumente zaradi obvestila svojec, so našli v neki beležnici naslove šestih moških iz raznih krajev. Uprava bolnice je v domnevi, da so vsi ti sorodniki ponesrečenke, obvestila šestorico o dogodku. Toda nemala je bila osumljena, ko se je nekega dne pojavila na obisku pri ponesrečenki šest solidnih mož, ki so vsi spraševali po svoji ženi. Izkazalo se je, da je 30letna ponesrečenka v resnici omožena z vsemi šestimi moškimi.

Inserati v
„Jutru“ imajo
velik uspeh

Mali oglasi

Kdor išče službo plača za vsako besedo L. 30, za drž. in prov. takso — 50, za dajanje naslova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglase je L. 7. — Za ščititve in dopisovanja je plačati za vsako besedo L. 1, za vse druge oglase L. 50 za besedo, za drž. in prov. takso L. 50, za dajanje naslova ali šifro L. 2. Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.

Hišni postil
iščejo službe

Dekle
ki zna dobro kuhati in zna
opravljati vse hišne dela želi
službo. Viktorja Emanuela 9.
Ivrišče. 8723-1

Hišni postil
dobijo službo

Gospod, pomočnik
mlajši — ki zna kuhati in
sprejemati k 3-členski družini.
Plačam 400 hr. Naslov v vseh
posl. Jutra. 8606-1a

Gospodično
ali dekle k otroku, sprejemem,
ki zna tudi malo kuhati. Na-
dlov v vseh posl. Jutra. 8709-1a

Mlado dekle
ki ima volje za gostilno,
sprejemem. Pomožne na ogl.
odd. Jutra pod »Zaključek«. 8603-1a

Vajenci (ke)

Vajenca(-ko)
sprejemam specijalno trgovino
tako ali poizkušaj. Pisemne po-
možne na ogl. odd. Jutra pod
»Tuži z deželo«. 8770-44

Fotograf. vajenca
sprejemam foto trgovino Jaska
Smuc. Bleiweisova 5 — Ban-
ka »Savija«. 8639-14

Prodaj

Prodaj posteljo
nočno omara, tri le, bični
vložek. Naslov v vseh posl.
Jutra. 8726-6

Sportni ribiči
sulariko z navijalko patent
»Hime« in ping-pong mize,
komplet, prodaj. Naslov v
vseh posl. Jutra. 8763-6

Otroške vozičke

novi in prevojni, rabljene,
ugodno kupite in prodate pri
»Hime« — nasproti Krizan-
ske cerkve. 8772-6

Novi zaboji
od tobačnih izdelkov so stal-
no na prodaj. Vajvodanska c.
6. 8696-6

Zložljivo posteljo
šimnico, gugalni stol, omari-
co, bični vložek, elre, nov
pisalni stroj, prodaj. Rosljeva
cesta 3-11, dno. 8695-6

Dva kuncja hleva
moderno urejena, zavarovana
proti vjoma tudi na pretem.
Več samice s mladimi in brez
kalor tudi samice Belgijske
orjake ugodno prodaj. Do-
lenjska cesta 48-c — hišnik. 8700-6

Kupim

Plačamo zelo dobro
za stare bicikel-gume, bicik-
lje, motorna kola ter gume
za motorna kola. Gasogeno-
Merkur, Puharjeva 6. 8766-7

Zasluzek

Zaklonišča
sklepe na tace — uditelj
prezame graheno podjetje
proci nikomu honorarji. Doga-
se na ogl. odd. Jutra pod
»Podjetje«. 8697-3

Kolesa

Kolesa
moška in ženska, kupi »Pro-
met« — nasproti Krizan-
ske cerkve. 8654-11

Več trčikljev

različne velikosti, zelo ugod-
no na prodaj Gasogeno-Mer-
kur, Puharjeva 6. 8765-11

Kolesa razprodaja

več daskih in moških, naj-
boljših znamk zelo ugodno
Gasogeno-Merkur. Puharjeva 6.
8764-11

Knjige

Ljubljanski zvon
ali Dunajski, kompletne
letniške ter posebne me-
sečne, kupim. Pomožne
na ogl. odd. Jutra pod
»Ljubljanski zvon«. 8653-8

Oblatila

Perzianer plašč
dobro ohranjen, ugodno pro-
dam. Naslov v vseh posl.
Jutra. 8713-13

Posest

Četrtno hiše
nove, dvonastropne, kirska-
novanjske z vrtno, med glav-
nim in goranskim koleto-
vom, prodaj. Naslov v vseh
posl. Jutra. 8571-30

Stanovanja

Iščem za takoj
opremljeno dvonastopno ali eno-
stano stanovanje z souporno
kuhinja. Naslov v vseh posl.
Jutra. 8619-21a

Garsoniero

s kopalnico in posušno vho-
dom iščem za takoj. Pla-
čam vnaprej leto ali več vna-
re. Pomožne na ogl. odd. Jutra pod
»Domacine«. 8730-21a

Stanovanje

2-4 sobno s pritlikanim —
iščem za takoj ali poizkušaj.
Plačam eno leto ali več vna-
re. Pomožne na ogl. odd. Jutra pod
»Samo odradi« — nagrade. 8731-21a

Enosob. stanovanje

ali sobi s štedilnikom išče 4-
članska solitna družina. To-
čen plačnik. Pozem. 87.
Marka 27. Beograd. 8702-21a

Razno

Prevozi, prošnje,
prepiši, razmože-
vanja, informacije
»SERVIS BIRO«,
Selenburgova ul. 4

ZAHVALA

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob težki izgubi našega nepozabnega

Martina Jermana

trgovca

mu poklonili krasnega cvetja in vencev, in vsem, ki ste na kateri koli način počastili njegov spomin — naša srčna zahvala.

Posebna zahvala bodi gg. zdravnikom in oč. sestram usmiljenkam za njih požrtvovalen trud in nego ob bolezni ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Sv. maša zadušnica bo v soboto, dne 29. maja 1943 ob 8. uri v župnijski cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, Trbovlje, Litija, Sarajevo, dne 28. maja 1943.

Žalujoča soproga ANGELA,
hčerka DORA
in sorodstvo

A. ALEXANDER:

53

POZABLJENI
NAPEV

ROMAN

Mladenka je prikimala, krčevito se trudeč, da bi ostala resna.

»Čemu naj se zahvaliva za čast vašega obiska?« je vprašal Leroy, ko je videl, da se prišlecu ne mudi s pojasnilom.

»Zahvaliva?« je rekel Wilbur. »Menda ste hoteli reči, čemu naj se zahvaliva miss Dora!« Tako govoril je obrnil k mladenki. »Hotel sem povedati vam in vaši sestri, da tisto, kar pravijo listi, ni vse nič res. Jaz in moja mati, — pri tej besedi se je odkaljaj, — sva res da izsledila morilca strica Fredericka, in kakor kažejo uspehi preiskave, bo tudi nedvomno obojen. Vkljub temu pa ne bova podedovala Manhattanovega premoženja: ne midva ne vi ne kdo drug...«

»Kako da ne?« je Dora tesnobno vprašala. »Ne razumem vas.«

»Vse Manhattanovo premoženje je bilo snoči ukradeno iz varnostnega predala v banki,« je pojasnil Wilbur s ponosom tistega, ki prvi prinaša velevažno novico, čeprav je vse prej kakor prijetna.

»Snoči?« je presenečeno vzkliknil Leroy. »Kaj pravite?«

»Davi, ko so uslužbenci prišli v banko,« je Wilbur nadaljeval, »so našli predal gospoda Manhattan odprt in docela izprazen! Drugače je bilo vse nedotaknjeno. Zanimivo je tudi, da ni kazal predal nikakega sledu o vlom.«

»Tako mirno govorite o vsem tem,« se je počasi oglašila Dora, kakor bi šele izbirala besede, »in vendar ste izgubili velikansko premoženje!«

Wilbur je skomignil z rameni.

»Moja mati je kakopak vsa iz sebe,« je z globoko resnostjo odvrnil mladi človek. »Zdi se mi, da to zadostuje. Kolikor je na meni, pojdem seveda takoj na delo, — ko je tako govoril, je stal baš nad odtrgano desko, — in se potrudim, da najdem izgubljene milijone...«

»Ali so številke vrednostnih papirjev že preklancane?« je vprašal Leroy.

»To se razume; nad vsem, tudi nad bankovci, čeprav jih ni bilo mnogo, je bil neutegoma razglašen preklanc. O, tatovi ne bodo imeli lahkega posla... A zdaj moram iti.« Vzel je klobuk, se lahno naklonil in odšel, ne da bi ga mlada človeka zadrževala.

»Ves drugačen je, kadar ni matere z njim!« je čez nekaj časa zamišljeno rekla Dora.

Leroy je zamišljeno mahnil z roko.

»Prav imate,« je rekel, »a ta mah imava druge, važnejše skrb. Če so bili vrednostni papirji in denar snoči ukradeni, pomeni to, da ne leže tu daj kakor nekaj ur. Ste bili vso noč doma?«

»Seveda!«

»Pa Evelina?«

»Tudi. Kako morete domnevati...?«

Leroy ji ni dal, da bi končala:

»Potem ne razumem ničesar več!« je srdito vzkliknil. Sredi teh besed mu je obstal pogled na uri: »Sveta nebesa!« se je ustrašil. »Tako moram teči v gledališče na skušnjo!«

»Kaj imate tudi danes popoldne skušnjo?« je razočarano vprašala Dora, tem bolj, ker se je bala ostati doma in ker se ji Frankova pomoč pri zopetni ureditvi stanovanja ne bi bila zdela nevšečna.

Leroy je vzdihnil.

»Spored so predrugačili!« je pojasnil in skomignil z rameni. »Takšna neumnost! Namesto nove revije, ki privablja čedalje več občinstva, bomo igrali drveni staro opereto »Dolarska princesa«, ki ne zanima žive duše več.«

»Zakaj baš »Dolarsko princeso?« se je oglašila Dorina radovednost.

»Oh, zaradi prismoje muhe nekega milijonarja! Pokupil je vse razpoložljive vstopnice, s pogojem, da damo to opereto. Neslanost in hipohondrija!... Do svidenja!«

»Do svidenja!« je Dora zamišljeno odgovorila.

Spomnila se je bila Ciupikovovega čudnega napeva.

25. POGlavJE

Tri ure kasneje.

Gospa Isacik se je vrnila domov. Otrsla je dežnik in ga postavila v obešalnik.

»Kakšno pasje vreme!« je zamrmrala. »Sreča, da mi ni več treba z doma, Wilbur! Kako pa tvoj prehlad?«

»Tako, tako,« je malomarno odvrnil sin ter odložil knjigo, ki jo je čital. »Ne boljše ne slabše.«

Wilbur je ležal zleknen na divanu, ves zavrt v odeji in blazine. Celo krzno čepico je imel na glavi in roke so mu izginjale v debelih volnenih rokavicah. Mati mu je bila tako ukazala, ker je zjutraj dvakrat kihnil.

»Nu,« je vprašala mati, ko se je preoblekla, »kaj si opravil pri Dori? Dobro veš, da je, čeprav imava midva največ upanja, da nama pripade dediščina, vendarle mogoče... Stric Frederick, ta stari norec, je napravil vsaj dvanaest oporok, ako ne več. Nu, kdo nama je porok, da se ne pričakovano ne najde trinajsta? Kaj lahko bi naneslo, da postane prav Dora glavna dedična... Do kod si z njo? Imaš vtis, da te začenja imeti rada?«

Wilbur je otožno zmajal z glavo.

»Prav nič se mi ne zdi, da bi se mogla kdaj zaljubiti vame!« je počasi dejal.

»Motiš se, Wilbur, motiš se!« je vzkliknila mati. »Rada bi videla tisto, ki bi se mogla upirati tvoji privlačnosti! Krotovila se bo, kakopak, in se dajala nekoliko prosti, a to še nič ne pomeni; tudi jaz sem se tako branila, ki je začel tvoj oče hoditi za menoj. Dokler ni tekmecev...«

»Frank Leroy je bil pri nji,« je menil Wilbur, »in se je vedel kakor doma. Mislim, da zame ni bogve kaj upanja, dear mother.«